

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
www.stichtsevecht.nl

Datum

29 juni 2025

Versie

1.0

Auteur(s)

Sharief Gulzar

Status

Concept gemeenteraad

Nota verbonden partijen 2025 Gemeente Stichtse Vecht

Inhoud

Samenvatting	4
1. Algemeen.....	5
1.1 Inleiding	5
1.2 Aanleiding.....	5
1.3 Actualisatie Nota verbonden partijen	5
2. Verbonden partijen	6
2.1 Het begrip Verbonden partij	6
2.2 Het belang van Verbonden partijen	6
2.3 Risico's bij deelname aan Verbonden partijen	7
3. Uitgangspunten voor samenwerking	7
3.1 Afweging Samenwerken, Uitbesteden of Zelf doen	7
3.2 Het doel van samenwerken in een verbonden partij	7
3.3 Samenwerken in verbonden partijen	8
3.4 Samenwerken via het Publiekrecht	9
3.5 Samenwerken via het Privaatrecht	10
3.6 Drie fases van verbonden partijen	10
4. Afwegingskader voor oprichting of deelname verbonden partij	12
5. Prioritering samenwerkingsverbanden	13
5.1. Waarom prioriteren	13
5.2. Sturingsprofiel bepalen	13
5.3. Instrumenten per sturingsprofiel	14
6. Vertegenwoordiging en rollen	16
6.1 Delegatie.....	16
6.2 Bevoegdheden.....	16
6.3 Vertegenwoordiging.....	17
6.3.1 De vertegenwoordiging in publiekrechtelijk verbonden partijen: algemeen bestuur	17
6.3.2 De vertegenwoordiging in publiekrechtelijk verbonden partijen: dagelijks bestuur	17
6.3.3 De vertegenwoordiging in privaatrechtelijke verbonden partijen	17
6.3.4 Aandachtspunten voor de vertegenwoordiging.....	17
6.4 Rollen van het college	18
6.4.1 Eigenaar	18
6.4.2 Opdrachtgever	19
6.4.3 Opdrachtnemer	19
6.4.4 Afspraken over de rollen van het college	19
6.5 Rollen van de raad.....	20

6.5.1	Kaderstellende rol	20
6.5.2	Controlerende rol	20
6.5.3	Raadsrapporteur.....	20
6.5.4	Informatie tbv rol raad	20
6.5.5	P&C cyclus gemeente en verbonden partijen	21
6.6	Ambtelijke rollen (ambtelijke organisatie)	22
6.7	Overige instrumenten in nieuwe wet Wgr	22
7.	Voornaamste punten uit de nota.....	23
	Bijlage 1 Relevante wet- en regelgeving.....	25
	Bijlage 2 De drie fases van verbonden partijen	29
	Bijlage 3 Afwegingskader voor deelname in een verbonden partij.....	30
	Bijlage 4 Vragen om financieel en bestuurlijk belang te bepalen.....	34
	Bijlage 5 Lijst verbonden partijen (per 1-1-2026) *	36
	Bijlage 6 Overzicht wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen	37

Samenvatting

Voorliggende Nota verbonden partijen 2025 bevat kaders voor zowel raad, raadsrapporteurs, college als gemeentelijke regievoerders en ambtelijk/ bestuurlijke inzet. Deze nota dient als kaderstellend en richtinggevend document voor samenwerkingen die voldoen aan de BBV definitie (zie volgende paragraaf) en biedt daarmee verdieping aan de paragraaf Verbonden Partijen in de gemeentebegroting.

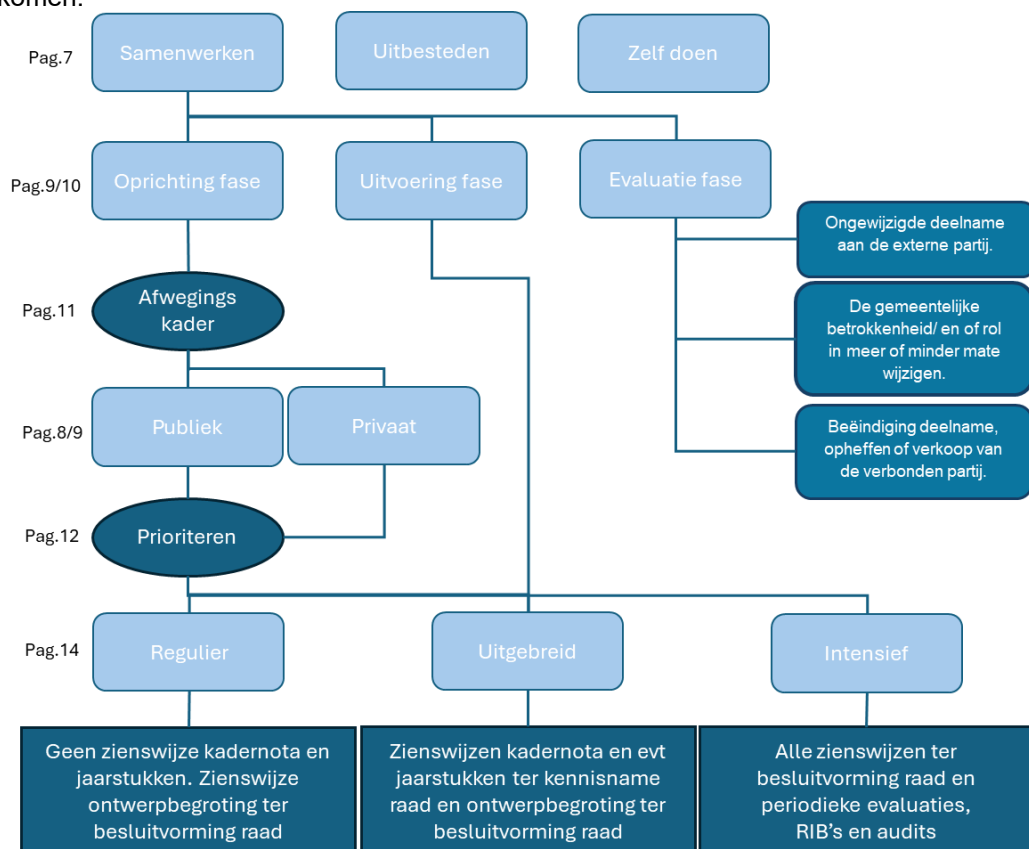
Bij elke nieuwe taak wordt in een vroeg stadium afgewogen welk scenario het beste is voor de dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners en het meest efficiënt en doelmatig is voor de gemeente. Uit deze afweging volgt dan het besluit om het werk Zelf te Doen, Uit te besteden of Samen te werken.

Indien er gekozen wordt om samen te werken dan kan dat publiekrechtelijk of privaatrechtelijk van aard zijn. In de oprichtings- of intentionele fase staan de gemeente voor de afweging om een verbonden partij op te richten of te gaan deelnemen aan een bestaande verbonden partij. Middels het afwegingskader wordt bepaald in welke vorm en welke prioriteit wordt toegekend op basis van de mate van het bestuurlijk belang en financieel belang.

Niet elk samenwerkingsverband vraagt namelijk evenveel tijd en aandacht. Daarom is het verstandig in kaart te brengen welke samenwerkingsverbanden meer of minder aandacht vragen van de raad, college en ambtelijke organisatie. Deze prioritering kent dan een sturingsprofiel Regulier, Uitgebreid of Intensief. Dit sturingsprofiel is van belang voor de sturing in de uitvoeringsfase van een samenwerkingsverband.

Bij de reguliere sturing worden voor de kadernota en jaarstukken geen zienswijzen opgesteld, tenzij dat in de gemeenschappelijke regeling is afgesproken. Voor de ontwerpbegroting wordt wel een zienswijze opgesteld en ter besluitvorming aangeboden aan de raad. Bij de uitgebreide sturing worden de zienswijzen op de kadernota en jaarrekening vastgesteld door het college en ter kennisname aangeboden aan de raad, behalve voor de begroting. Deze wordt ter besluitvorming aan de raad aangeboden. Bij de intensieve sturing worden alle zienswijzen ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

In de evaluatiefase wordt de raad door onze gemeente in staat gesteld om te beoordelen of de verbonden partij nog wel het doel dient waarvoor zij is ingesteld en/of dat er een aanpassing moet komen.

1. Algemeen

1.1 Inleiding

Bij de uitvoering van haar taken werkt de gemeente samen met andere gemeenten e/o organisaties. Samenwerken levert de gemeente veel op: schaalvoordelen, meer expertise, minder risico's. Maar door samen te werken vooral via andere organisatievormen komen bepaalde gemeentelijke taken steeds meer op afstand te staan. Dit leidt tot vragen als:

- Hoe houdt de gemeente grip op deze samenwerking?
- Biedt het wettelijke kader en de nota verbonden partijen hiervoor voldoende houvast?

Naast vrijwillige samenwerking verplicht het Rijk soms gemeenten om samen te werken in een gemeenschappelijke regeling. Dit gebeurt via specifieke wetgeving waarin staat dat bepaalde taken alleen (of beter) kunnen worden uitgevoerd door meerdere gemeenten samen. In dat geval is deelname niet vrijwillig, maar wettelijk voorgeschreven. De wetgever kiest voor verplichte samenwerking als er schaalvoordelen, specialisatie of regionale aanpak nodig zijn. Of vanuit veiligheid van nationaal belang (zoals bij rampenbestrijding). Voorbeelden van wettelijk verplichte regelingen zijn Veiligheidsregio's, Omgevingsdiensten en Gemeentelijke Gezondheidsdiensten(GGD).

1.2 Aanleiding

Om inzicht te krijgen in de activiteiten, financiële en bestuurlijke belangen, alsmede de risico's die samenhangen met verbonden partijen, heeft de gemeenteraad in 2014 de Nota verbonden partijen vastgesteld.

In de Nota verbonden partijen 2014 is vastgelegd dat het college minimaal één keer in de vier jaar een geactualiseerde Nota verbonden partijen laat vaststellen. De laatste actualisatie vond in 2018 plaats. Bovendien is per 1 juli 2022 de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van kracht, om de raad in staat te stellen meer controle op de verbonden partijen uit te oefenen. Het is daarom goed deze nota te actualiseren en weer in overeenstemming met wet- en regelgeving te brengen.

In de raadsvergadering van 18 november 2024 is naar aanleiding van het Rekenkameronderzoek "Betere regie door meer strategie – onderzoek naar regievoering van de gemeente Stichtse Vecht" een raadsvoorstel aangenomen met aanbevelingen aan het college. De eerste aanbeveling daaruit gaat over het reeds ingezette traject toekomstgericht begroten. De tweede aanbeveling gaat over het ontwikkelen van maatwerk voor regievoering vanuit een gedeeld afwegingskader. Deze aanbeveling gaat over een kader voor regievoering in de breedte. Deze Nota verbonden partijen bevat een afwegingskader om grip te houden op vele vormen van samenwerking. Hiermee geeft het college invulling aan de aanbeveling van de Rekenkamer.

1.3 Actualisatie Nota verbonden partijen

Met het actualiseren van de Nota verbonden partijen 2018 wordt voldaan aan aanbeveling twee van de Rekenkamer in het onderzoek Regiegemeente te weten een gedeeld afwegingskader voor regievoering. De nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen heeft als doel de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te versterken. Veel van de aanpassingen moeten binnen de gemeenschappelijke regelingen en/of samenwerkingsverbanden zelf aangepast worden, maar ook de nota moet hierop worden aangepast. Er is dus voldoende aanleiding om de nota verbonden partijen te vernieuwen.

Voorliggende Nota verbonden partijen 2025 bevat kaders voor zowel raad, raadsrapporteurs, college als gemeentelijke regievoerders en ambtelijk/ bestuurlijke inzet. Deze nota dient als kaderstellend en richtinggevend document voor samenwerkingen die voldoen aan de BBV definitie van een verbonden partij (zie volgende paragraaf) en biedt daarmee verdieping aan de paragraaf Verbonden Partijen in de gemeentebegroting. Om de nota volledig en samenhangend te houden, nemen wij in deze geactualiseerde nota de beleidsuitgangspunten en basis begrippen uit de voorgaande nota 2018 over.

2. Verbonden partijen

2.1 Het begrip Verbonden partij

Het begrip Verbonden Partijen is afkomstig uit het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Het BBV verplicht gemeenten informatie over dit type samenwerkingsverbanden op te nemen in de begroting en jaarstukken van de gemeente.

Het BBV biedt de volgende definitie voor een verbonden partij:

Een verbonden partij is een publiekrechtelijke of privaatrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft.

Een **bestuurlijk belang** houdt in dat de gemeente zeggenschap heeft, uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur van een verbonden partij of uit hoofde van stemrecht.

Bij een **financieel belang** stelt de gemeente middelen ter beschikking die verloren gaan in geval van een faillissement van een verbonden partij of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Er is sprake van een bestuurlijk belang als een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente namens de gemeente of een bestuursorgaan in het bestuur van de verbonden partij plaatsneemt, of stemt. Bij zitting in een toezichthoudend orgaan is geen sprake van vertegenwoordiging in het bestuur. Wanneer de gemeente in een toezichthoudend orgaan echter een besluitvormende stem heeft, wordt dit gelijkgesteld met vertegenwoordiging in het bestuur en is sprake van een bestuurlijk belang. Wanneer er slechts sprake is van een adviserende rol in een toezichthoudend orgaan, dan bestaat er geen bestuurlijk belang. Bij alleen een benoemingsrecht of voordrachtsrecht voor het bestuur is er strikt genomen geen sprake van een verbonden partij.

Wanneer er formeel juridisch geen sprake is van een verbonden partij door het ontbreken van een financieel belang zoals gedefinieerd in het BBV, maar er wel sprake is van:

- een structurele bekostiging in overwegende mate van (de activiteiten van) een organisatie via één of meer geldstromen (begrotingsfinanciering, subsidie en overeenkomst van opdracht); én
- een bestuurlijke belang;

neemt de gemeente deze organisaties gezien het maatschappelijke of algemene belang en de mogelijke risico's

toch op in de paragraaf verbonden partijen (BBV notitie Verbonden partijen 2025, Aanbeveling, pag.11)

Indien een bestuurder niet namens de gemeente maar op persoonlijke titel zitting heeft in een bestuur ook dan is er geen sprake van een verbonden partij. Vanuit de beeldvorming en in het kader van transparante governance vraagt dit wel om de nodige aandacht bij de gemeente.

Het BBV verplicht gemeenten informatie over dit type samenwerkingsverbanden op te nemen in de begroting en jaarstukken van de gemeente. Zie bijlage 1 de BBV voor een toelichting welke informatie opgenomen dient te worden in de eigen P&C cyclus.

Alleen de 'Verbonden partijen' die voldoen aan de definitie van het BBV vallen onder de werking van deze nota (zie bijlage 5 voor de Verbonden partijen per 1/1/2026).

2.2 Het belang van Verbonden partijen

Het deelnemen aan een verbonden partij heeft voordelen voor de gemeente, zoals :

- Schaalvoordelen : Gemeenten kunnen kosten besparen door samen te werken, bijvoorbeeld bij afvalinzameling, ICT of sociale dienstverlening. Gelet op andere doelen die de gemeente nastreeft kan het ook zijn dat de gemeente daar meer geld voor over heeft.
- Kwaliteit : Verbonden partijen kunnen gespecialiseerde kennis en capaciteit inzetten die een individuele gemeente vaak niet zelf in huis heeft (te duur of te weinig uitdaging om capaciteit in huis te houden).

- Efficiëntie en professionalisering : Door samenwerking ontstaat vaak een professionelere uitvoering van taken, een hogere kwaliteit, met betere processen en resultaten Dit hangt samen met het vaker uitvoeren van een taak, terwijl die taak bij een afzonderlijke organisatie misschien maar enkele keren per jaar zou worden uitgevoerd. Samenwerking geeft massa.
- Risicospreiding : Door taken te delen met andere gemeenten, spreiden ze ook de financiële en operationele risico's.
- Invloed op regionaal beleid : Deelname aan regionale samenwerkingsverbanden geeft gemeenten invloed op beleid dat hun gemeente overstijgt.

2.3 Risico's bij deelname aan Verbonden partijen

Het deelnemen aan een verbonden partij brengt echter ook risico's en nadelen met zich mee, vanwege het financieel en bestuurlijk belang. Daarnaast is de invloed en controle op de uitvoering van de activiteiten minder direct en wordt deze met andere partijen (gemeenten) gedeeld. Dit leidt onder andere tot de volgende risico's:

- Bestuurlijke risico's: de gemeente blijft verantwoordelijk voor de uitvoering, maar heeft minder invloed op de wijze waarop de activiteit wordt uitgevoerd;
- Financiële risico's: financiële tekorten bij verbonden partijen die ten laste van de gemeente komen;
- het (on-)voldoende in huis houden van eigen expertise om de gewenste prestatie te formuleren en de geleverde prestatie te kunnen beoordelen;
- de (on-)mogelijkheid om uitbestedingsbeslissingen te heroverwegen in verband met de benodigde investeringen.
- verlies van flexibiliteit : taken die door een verbonden partij worden uitgevoerd, zijn minder eenvoudig aan te passen aan lokale wensen of veranderende omstandigheden.

3. Uitgangspunten voor samenwerking

3.1 Afweging Samenwerken, Uitbesteden of Zelf doen

Bij de afweging samenwerken, uitbesteden of zelf doen kiest de gemeente Stichtse Vecht voor een pragmatische aanpak. Er wordt taakgericht gekeken wat in de context van de situatie de meest passende organisatorische sturing is. Daarmee heeft Stichtse Vecht taken die zij extern heeft gebracht en ook taken in eigen beheer.

Als een nieuwe taak zich aandient wordt allereerst bekeken welke type sturing hier het beste bij zou passen en wordt de keuze gemaakt om iets zelf te doen, uitbesteden of samen met anderen. Daarmee komen alle vormen voor in de organisatie. Het is dus van belang om een breed scala van sturingsvormen te beheersen. Dat vraagt om flexibiliteit binnen het openbaar bestuur en de ambtelijke organisatie. De gemeente Stichtse Vecht heeft daarbij vooral een pragmatische insteek en werkt niet vanuit modellen of een standaard mal. Er bestaat immers geen 'one size fits all'.

We zijn een gemeente die zoveel mogelijk effectief wil sturen op haar taken en daar een passende vorm bij kiest. Bij elke nieuwe taak wordt in een vroeg stadium afgewogen welke van de drie scenario's het beste is voor de dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners en het meest efficiënt en doelmatig is voor de gemeente. Uit deze afweging volgt dan het besluit om het werk Zelf te Doen, Uit te besteden of Samen te werken.

3.2 Het doel van samenwerken in een verbonden partij

Het aangaan van een verbonden partij moet gebeuren vanuit de kracht van het intensief samenwerken en de kansen die dat biedt om op een effectieve en efficiënte manier maatschappelijke effecten te bereiken. Daarbij is het belangrijk te onderkennen dat de verbonden partij een zelfstandige speler is, waar vervolgens – naast de verbondenheid – ook mee moet worden samengewerkt, net als met de partners in de verbonden partij.

Een maatschappelijk effect is een gewenste situatie in de samenleving. Met andere woorden draagt het

samenwerkingsverband bij aan de doelen die de gemeenteraad en het college hebben opgesteld voor het welzijn van hun gemeente. In het algemeen zijn de redenen om deel te nemen aan een verbonden partij:

- Als we denken dat we samen met andere partijen makkelijker of beter een gewenst maatschappelijk effect kunnen bereiken, bijvoorbeeld bij grensoverschrijdende effecten.
- Als de taak het vermogen van de gemeente overschrijdt om die taak naar behoren uit te voeren (bestuurlijk en financieel)
- Of als we specifieke expertise of bevoegdheden nodig hebben die wij als gemeente niet kunnen leveren
- Of als we denken dat we door samenwerking efficiënter of kwalitatief betere dienstverlening kunnen leveren

Daarbij is een aantal zaken essentieel:

- Dat we een gemeenschappelijk doel hebben met onze partners,
- En dat we vertrouwen hebben in onze samenwerkingspartners
- Dat we sturingsmogelijkheden hebben.
- En dat we accepteren dat we autonomie in de dagelijkse uitvoering verliezen

In hoofdstuk 4 systematiseren we de reden om te kiezen voor samenwerking middels een verbonden partij. Het afwegingskader biedt een systematisering van de redenen om al dan niet een verbintenis aan te gaan en draagt daarmee bij aan het zelfbewust handelen van college en raad als gaat om deze vorm van samenwerken.

Behalve om te beoordelen of een taak bij een verbonden partij moet worden neergelegd kan dit kader ook worden gehanteerd bij de volgende vragen:

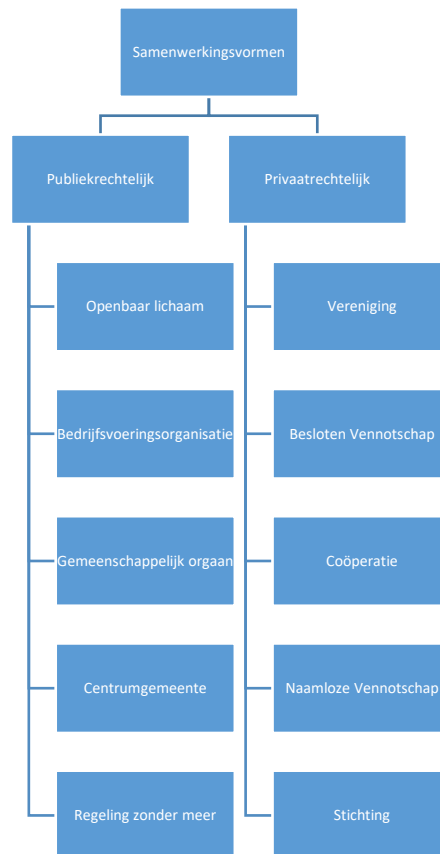
- Of het zelf uitvoeren van de taak een goed alternatief is;
- Of we een uitbreiding van taken of een andere invulling van een taak moeten honoreren;
- Of we een taak die belegd is bij een verbonden partij bij die partij moet blijven

3.3 Samenwerken in verbonden partijen

Een Nota Verbonden Partijen bevat de uitgangspunten voor gemeentelijke deelname aan verzelfstandigde samenwerkingen. Een verzelfstandigde samenwerking kan publiekrechtelijk of privaatrechtelijk van aard zijn. Zowel het publiekrecht als het privaatrecht biedt mogelijkheden voor het oprichten van een samenwerkingsverband met en zonder rechtspersoonlijkheid.

Rechtspersoonlijkheid betekent dat een onderneming of organisatie zelfstandig schulden en bezittingen heeft, en dus een eigen boekhoudkundig afgescheiden vermogen heeft. Samenwerking is ook mogelijk in verbanden zonder rechtspersoonlijkheid. Een Gemeenschappelijk orgaan, centrumgemeente constructie en Regeling zonder meer hebben geen rechtspersoonlijkheid.

In de volgende figuur staan de verschillende samenwerkingsconstructen die onder publiekrecht en privaatrecht vallen.

3.4 Samenwerken via het Publiekrecht

Publiekrechtelijke verbonden partijen zijn de gemeenschappelijke regelingen. Deze hebben, meestal, een eigen rechtspersoon en kunnen dus zelfstandig besluiten nemen die rechtsgevolg hebben. De wettelijke basis voor het op- en inrichten van een gemeenschappelijke regeling is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). In het verlengde daarvan heeft iedere publiekrechtelijke verbonden partij een door de colleges vastgestelde gemeenschappelijke regeling. In deze specifieke gemeenschappelijke regelingen is onder andere opgenomen: het doel dat de organisatie nastreeft, uit welke organen deze bestaat en wat de taken en bevoegdheden van deze verschillende organen zijn.

Er zijn vijf typen gemeenschappelijke regelingen :

1. **Openbaar lichaam** met eigen rechtspersoon met een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter;
2. **De bedrijfsvoeringsorganisatie** met eigen rechtspersoon. Deze bestuursvorm beschikt over rechtspersoonlijkheid zonder de zware bestuursstructuur van het openbaar lichaam en geldt alleen voor bedrijfsvoeringstaken. Deze kent dus een enkelvoudig bestuur;
3. **Gemeenschappelijk orgaan** zonder rechtspersoon. Wordt vaak in het leven geroepen voor een specifieke beleidstaak. Personeel is in dienst van één van de deelnemers;
4. **Centrumgemeente** zonder rechtspersoon. Laten uitvoeren van de gemeenschappelijke taken door een centrumgemeente. Een voorbeeld hiervan is de RHCVV;
5. **Regeling zonder meer** : Er is geen organisatorisch verband / eigen rechtspersoon. Samenwerken krijgt vorm via convenanten, intentieovereenkomsten en bestuursafspraken gebaseerd op art. 1 van de Wgr, waarin de intentie tot samenwerking evenals het doel, de aard en de wijze waarop deze zal plaatsvinden wordt geregeld.

Afhankelijk van de zwaarte van de regeling is ook de verplichting met betrekking tot begroting en verantwoording zwaarder aangezet. Hoe zwaarder de regeling hoe zwaarder de administratieve verplichtingen zijn.

Het openbaar lichaam is de zwaarste samenwerkingsvorm die in de Wet op de gemeenschappelijke regelingen is opgenomen. In deze vorm richten bestuursorganen van verschillende gemeenten een nieuw

openbaar lichaam op met rechtspersoon. Het openbaar lichaam oefent de overgedragen bevoegdheden op eigen naam en verantwoordelijkheid uit. Het gaat hierbij om de uitvoering van bevoegdheden door bestuursorganen (burgemeester, college, raad). Dus niet de rechtspersoon gemeente, maar de bestuursorganen zijn deelnemer aan de regeling en ondertekenen de regeling, voor zover het hun bevoegdheid betreft.

Voor een centrumgemeenteconstructie, zoals bij het Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen (RHCVV) met Stichtse Vecht als centrumgemeente, kan om verschillende redenen worden gekozen. Een dergelijke constructie bevordert de efficiëntie doordat één gemeente bepaalde taken uitvoert namens meerdere gemeenten, wat leidt tot kostenbesparing en beter gebruik van beschikbare capaciteit. Daarnaast kan de centrumgemeente specifieke expertise opbouwen in het betreffende domein – in dit geval het beheer van historische archieven – waardoor de kwaliteit van de dienstverlening verbetert. Ook zorgt de centrale aansturing voor duidelijke regie en afstemming tussen de deelnemende gemeenten. Tot slot sluit deze werkwijze goed aan bij wettelijke of beleidsmatige eisen waarbij regionale samenwerking en taakverdeling noodzakelijk zijn.

3.5 Samenwerken via het Privaatrecht

De kaders voor samenwerking op basis van het privaatrecht komen voort uit Burgerlijk Wetboek. Deze verbonden partijen staan feitelijk meer op afstand van het bestuur dan publiekrechtelijke verbonden partijen. Bij deze verbonden partijen is de gemeente veelal aandeelhouder en heeft dan ook als deelnemer alleen die bevoegdheden die in het burgerlijk wetboek en in de statuten aan de aandeelhouder zijn toebedeeld.

Er zijn vijf typen privaatrechtelijke regelingen :

1. **Naamloze Vennootschap (NV)** : Een NV is een rechtspersoon waarvan het kapitaal is verdeeld in aandelen die vrij overdraagbaar zijn. Gemeenten kunnen deelnemen in een NV, bijvoorbeeld bij de oprichting van een gezamenlijk bedrijf met private investeerders.
2. **Besloten Vennootschap (BV)** : Een BV is vergelijkbaar met een NV, maar de aandelen zijn niet vrij overdraagbaar (ze zijn op naam). Gemeenten werken vaak met een BV samen in publiek-private samenwerking (PPS), bijvoorbeeld in projectontwikkeling.
3. **Stichting** : Een stichting is een rechtspersoon zonder leden, opgericht om een bepaald doel na te streven. Gemeenten kunnen samen met private partijen een stichting oprichten voor maatschappelijke doeleinden, zoals cultuur, zorg of onderwijs.
4. **Vereniging** : Een vereniging is een rechtspersoon met leden, gericht op een gemeenschappelijk doel. Gemeenten kunnen lid zijn van een vereniging of samenwerken met verenigingen, bijvoorbeeld in sport of wijkontwikkeling.
5. **Coöperatieve Vereniging (coöperatie)** : Een coöperatie is een vereniging die is gericht op het behartigen van de economische belangen van haar leden. Gemeenten kunnen met coöperaties samenwerken bij gebiedsontwikkeling of energietransitieprojecten.

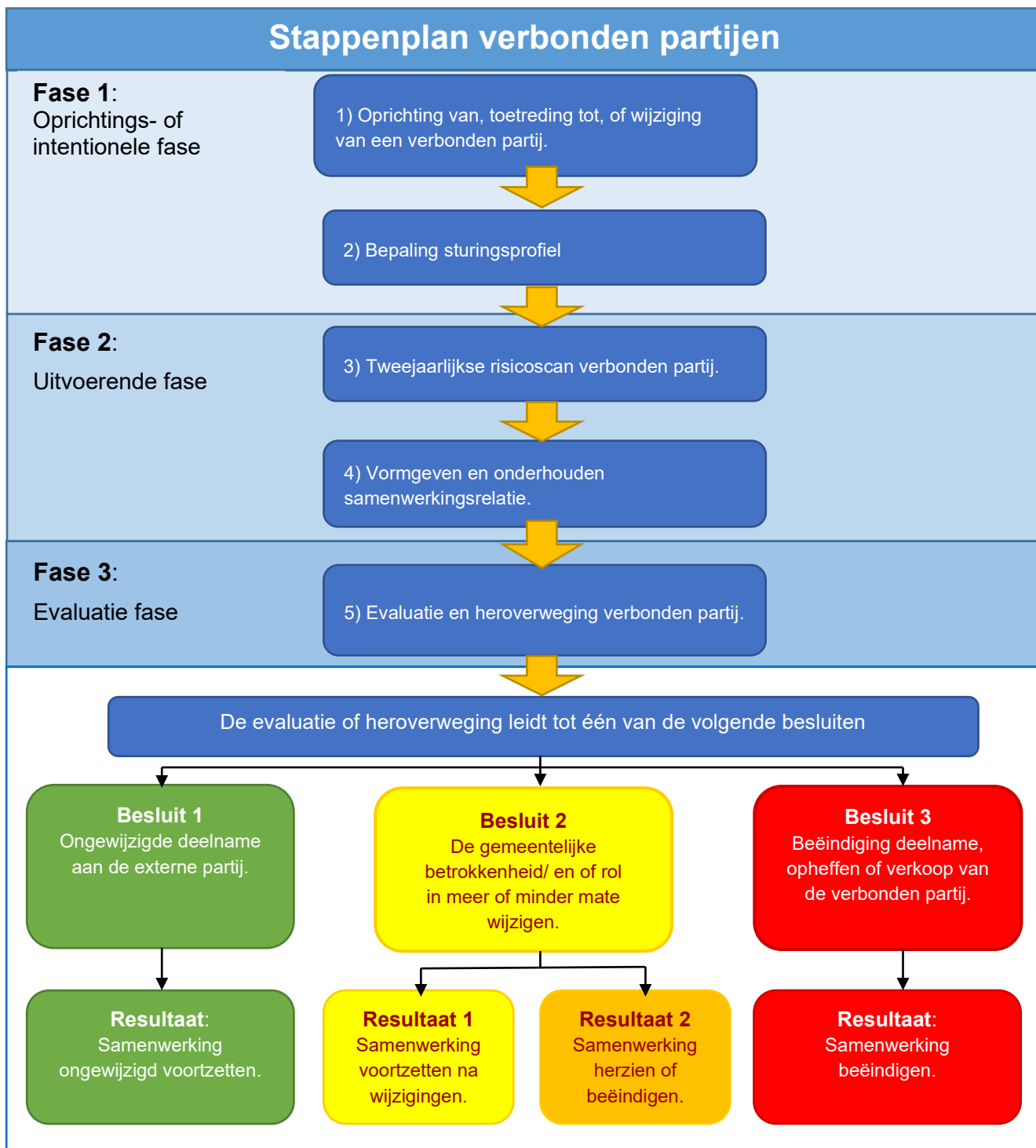
In al deze vormen kunnen gemeenten samenwerken met private partijen om publieke taken en doelen efficiënter en met gedeelde verantwoordelijkheid uit te voeren.

3.6 Drie fases van verbonden partijen

Er zijn drie fases die bij een verbonden partij van belang zijn. De uitwerking van deze drie fases en daarbij horende kaders dienen om de uitvoering van de gemeentelijk taken rondom verbonden partijen te concretiseren.

Bij samenwerking onderscheiden wij drie fasen:

1. De oprichtings- of intentionele fase, waarin de gemeente voor de afweging staat om een verbonden partij op te richten of te gaan deelnemen aan een bestaande verbonden partij.
2. De uitvoerende fase, waarin de gemeente is toegetreden of deelneemt. In deze fase gaat het om het sturen op en het beheersen van de uitvoering van de taak door de verbonden partij.
3. De evaluatie fase van de uitvoering, door onze eigen gemeente, waarbij de samenwerking wordt heroverwogen en over het voortzetten, wijzigen en/of beëindigen van een verbonden partij wordt besloten.

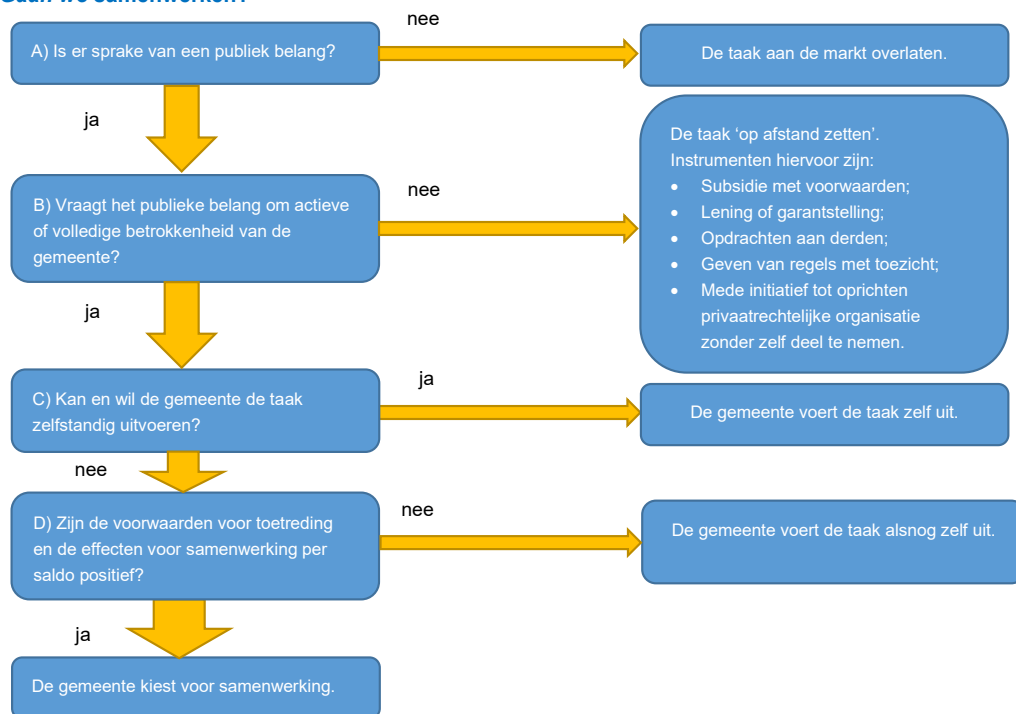
In bijlage 2 worden de drie fases nader toegelicht. In het geval van opheffing bij Besluit drie volgt een liquidatiefase.

4. Afwegingskader voor oprichting of deelname verbonden partij

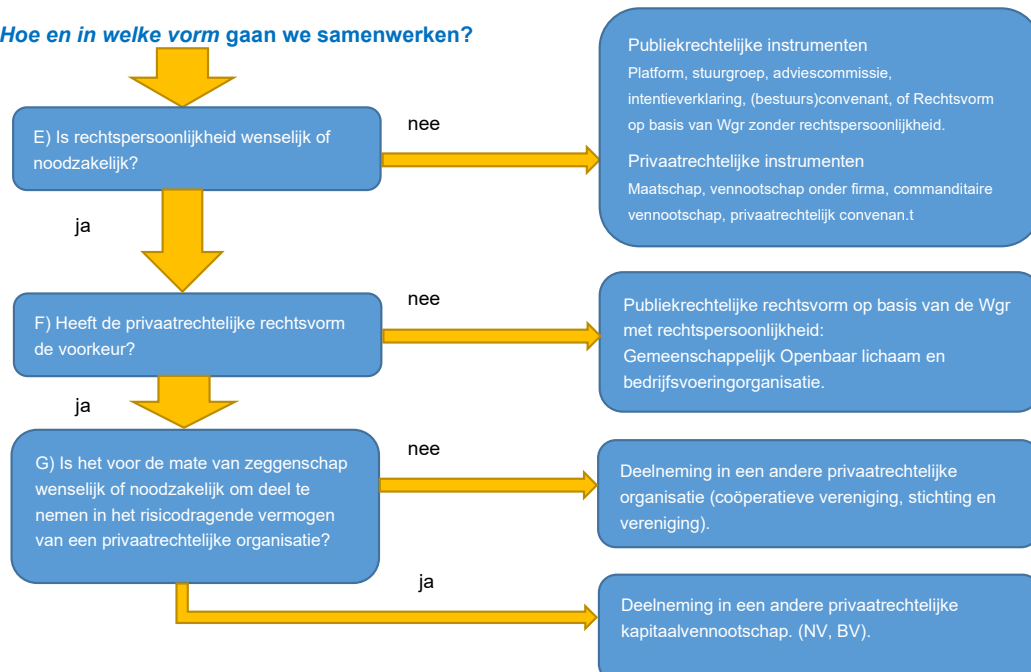
In de oprichtings- of intentionele fase staat de gemeente voor de afweging om een verbonden partij op te richten of te gaan deelnemen aan een bestaande verbonden partij. Bij het aangaan van nieuwe verbonden partijen is het belangrijk om hiervoor een afwegingskader te hebben. Dit afwegingskader kan gezien worden als een beleidslijn, die wordt gebruikt bij de vraag of de gemeente al dan niet overgaat tot oprichting van, of deelname in, een verbonden partij. De onderstaande stappen dienen als leidraad en zijn niet uitputtend, iedere afzonderlijke situatie vraagt om een specifieke afweging en een bestuurlijke keuze.

Het uitgangspunt is dat er bewust en gemotiveerd wordt gekozen voor de verbonden partij. Het afwegingskader wordt door het college schriftelijk vastgelegd en kan op verzoek van de raad worden voorgelegd als informatievoorziening. De raad heeft daarmee informatie en handvatten om een oordeel te kunnen vormen.

Gaan we samenwerken?

Hoe en in welke vorm gaan we samenwerken?

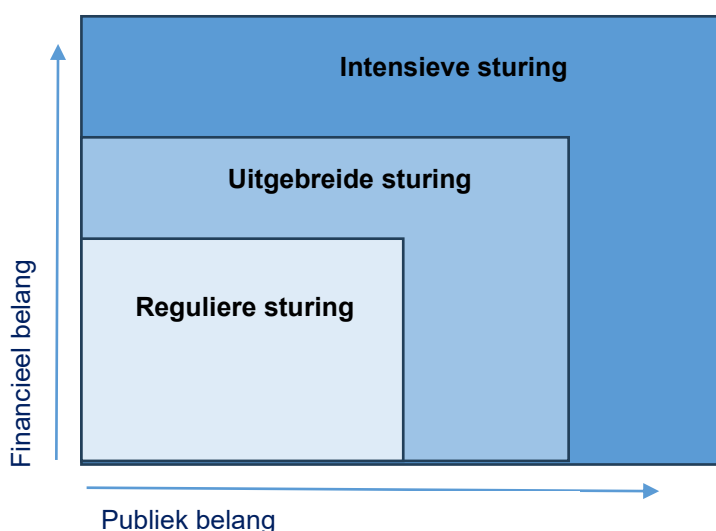
Dit afwegingskader wordt nader toegelicht in bijlage 3.

5. Prioritering samenwerkingsverbanden

5.1. Waarom prioriteren

In de vorige stap is bepaald dat de gemeente gaat samenwerken. Het hebben van grip op verbonden partijen is en blijft een uitdaging. Zowel ambtelijk, bestuurlijk als vanuit de gemeenteraad bezien, is het niet mogelijk om alle samenwerkingsverbanden even intensief te volgen. Niet elk samenwerkingsverband vraagt ook evenveel tijd en aandacht. Daarom is het verstandig in kaart te brengen welke samenwerkingsverbanden nadrukkelijk aandacht vragen van de raad, college en ambtelijke organisatie.

Om als bestuur en organisatie grip te houden op verbonden partijen werkt de gemeente met sturingsprofielen. Deze profielen helpen om te bepalen bij welke partij het nodig is om (meer) tijd te investeren en aan welke instrumenten vervolgens gedacht kan worden. In het volgende hoofdstuk wordt stilgestaan bij de rollen van de gemeente onder meer op basis van deze sturingsprofielen. De sturingsprofielen zijn:

5.2. Sturingsprofiel bepalen

Het BBV geeft elementen om de zwaarte van het financieel belang en publiek belang te kunnen bepalen. In bijlage 4 is een aantal vragen geformuleerd voor het uitvoeren van een financiële en bestuurlijke analyse. De vragen voor de financiële analyse richten zich voor dit onderdeel met name op de begrippen control en governance en daarmee op sturing, beheersing en toezicht. In het tweede schema staan vragen over de uitvoering bestuurlijke analyse waarbij ook de begrippen welwillendheid, leiderschap en vertrouwen een onderdeel zijn. De vragen zijn nadrukkelijk bedoeld als hulpmiddel voor het doen van een analyse. Het overwegend scoren van 'laag' leidt bijvoorbeeld tot de conclusie dat de financiële analyse ook laag scoort. Omdat niet alle vragen geheel kwantificeerbaar zijn, is discussie over de scores mogelijk.

Als het bestuurlijk en financieel belang is bepaald dan kan middels onderstaand schema worden vastgesteld welk sturingsprofiel van toepassing is.

Bestuurlijk belang		Laag	Gemiddeld	Hoog
Financieel belang	Laag	Regulier	Regulier	Uitgebreid
	Gemiddeld	Regulier	Regulier	Uitgebreid
	Hoog	Uitgebreid	Uitgebreid	Intensief

5.3. Instrumenten per sturingsprofiel

Voor elk sturingsprofiel kunnen instrumenten worden ingezet voor de sturing op verbonden partijen door college en raad. Hoe intensiever de sturing op een verbonden partij des te zwaarder de invulling van het instrument. Zie onderstaand schema.

Instrument	Reguliere sturing*	Uitgebreide sturing	Intensieve sturing
Zienswijze op kadernota	Geen zienswijze op de kadernota	Zienswijze op de kadernota ter kennisname raad	Zienswijze op de kadernota ter besluitvorming raad
Zienswijze op ontwerpbegroting	Zienswijze op de ontwerpbegroting ter besluitvorming raad	Zienswijze op de ontwerpbegroting ter besluitvorming raad	Zienswijze op de ontwerpbegroting ter besluitvorming raad
Zienswijze op de jaarstukken	Geen zienswijze op de jaarstukken	Zienswijze op de jaarstukken ter kennisname raad	Zienswijze op de jaarstukken ter besluitvorming raad
Evaluaties	Geen evaluatie	Vierjaarlijkse Evaluatie bij de jaarrekening en tussentijds als daar aanleiding toe is	Tweejaarlijkse Evaluatie bij de jaarrekening en tussentijds als daar aanleiding toe is
Actieve informatieplicht	Via P&C cyclus in paragraaf Verbonden partijen	Via P&C cyclus in paragraaf Verbonden partijen en RIB bij belangrijke tussentijdse ontwikkelingen	Vaste RIB en periodieke verantwoording in cie door wethouder zitting in bestuur VP
Rekenkamer-onderzoek / audits	Geen onderzoek nodig	De raad kan het college vragen een audit te doen naar de VP en de raad te informeren	De raad kan de rekenkamer vragen onderzoek te doen naar de VP (art 184 gemeentewet)
Raadsrapporteurs	De raad kan raadsrapporteurs aanstellen voor VP	De raad kan raadsrapporteurs aanstellen voor VP	De raad kan raadsrapporteurs aanstellen voor VP

*Het college kan bij Reguliere sturing besluiten toch een zienswijze op te stellen en de raad hierover te informeren.

Reguliere sturing

De ambtelijke organisatie heeft regulier contact met de verbonden partij en legt P&C documenten en relevante ontwikkelingen voor aan het college. De P&C producten van de verbonden partij en het wel of niet indienen van een zienswijze wordt gedelegeerd aan het college. De zienswijze op de ontwerpbegroting wordt ter besluitvorming aangeboden aan de raad. In de jaarrekening via de paragraaf Verbonden partijen wordt jaarlijks de verbonden partij geëvalueerd.

- De begroting en de jaarrekening van de verbonden partij worden met ambtelijk advies besproken in het college;
- In de begroting wordt een actuele risicoanalyse, de bepaling van het sturingsprofiel en eventueel maatwerk opgenomen.
- In de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd in de paragraaf 'verbonden partijen'.
- Er is een actieve informatieplicht: via de P&C cyclus en bij belangrijke tussentijdse ontwikkelingen wordt geïnformeerd via de bestuursrapportage

Uitgebreide sturing

Bij uitgebreide sturing wordt de reguliere sturing uitgevoerd met een aanvulling. De zienswijzen op de kadernota en jaarrekening worden ter kennisname aangeboden aan de raad, behalve voor de begroting. Deze wordt ter besluitvorming aan de raad aangeboden. Er is een hogere frequentie van bestuurlijke en ambtelijke overleggen. Bij belangrijke tussentijdse ontwikkelingen wordt de raad geïnformeerd via een RIB.

- Alle P&C documenten van de verbonden partij- inclusief bestuursrapportages – worden met ambtelijk advies besproken in het college.
- In de gemeentelijke P&C producten worden tussentijds verantwoording afgelegd over de (samenwerking met de) verbonden partij.
- De zienswijze op de begroting wordt ter besluitvorming aangeboden aan de raad.

Intensieve sturing

De intensieve sturing bestaat uit bovengenoemde sturingsmiddelen met dien verstande dat alle zienswijze voor de P&C producten ter besluitvorming worden voorgelegd aan de raad. De raad wordt periodiek bijgepraat en bij belangrijke tussentijdse ontwikkelingen eventueel in aanwezigheid van de verbonden partij. Verder kan de raad haar rekenkamer vragen onderzoek te doen naar de verbonden partij. Het is aan de Rekenkamer om te bepalen welke onderzoeken worden uitgevoerd.

- De gemeenteraad wordt de P&C producten van de verbonden partij ter besluitvorming voorgelegd
- In de vergaderingen komt periodiek de verbonden partij aan de orde en wordt de raad bijgepraat door verantwoordelijk wethouder en de eventueel benoemde raadsrapporteurs.
- Zo nodig wordt de gemeenteraad tussentijds geïnformeerd, buiten de P&C-documenten om.
- Er kan een dialoog tussen de gemeenteraad en verbonden partij worden georganiseerd, door bijvoorbeeld de directie van de verbonden partij uit te nodigen bij informerende bijeenkomsten van de gemeenteraad.
- Er wordt (mogelijk) voor raadsleden informatiebijeenkomsten georganiseerd met alle betrokken raden door de verbonden partij wanneer er ingrijpende besluiten worden moeten genomen.
- Er is een hogere frequentie van bestuurlijke en ambtelijke overleggen, zowel op beleid als op financieel gebied.

6. Vertegenwoordiging en rollen

Dit hoofdstuk gaat over de verschillende rollen en vertegenwoordiging in verbonden partijen. Allereerst wordt geïnventariseerd welke afspraken zijn gemaakt tussen college en raad en wat de bevoegdheden zijn.

6.1 Delegatie

In Stichtse Vecht is een aantal bevoegdheden omtrent de begroting en jaarrekening van de verbonden partijen door de gemeenteraad aan het college gedelegeerd c.q. opgedragen (delegatiebesluit van 27 september 2011, gewijzigd per 1 juli 2019). Het betreft:

1. het goedkeuren c.q. kenbaar maken van zienswijzen op de jaarrekening van gemeenschappelijke regelingen;
2. het doen blijken van gevoelens omtrent de (ontwerp)begroting en wijzigingen van de begroting van gemeenschappelijke regelingen waar de gemeente aan deelneemt;
3. Het goedkeuren c.q. kenbaar maken van zienswijzen op ontwerpbegrotingen, begrotingswijzigingen en jaarrekeningen van verenigingen, stichtingen en vennootschappen, waarin de gemeente participeert of anderszins een belang heeft, met uitzondering van stichtingen die een openbare school in stand houden.

Aan deze bevoegdheden is de voorwaarde verbonden dat goedkeuring van de (ontwerp) begroting, begrotingswijziging of jaarrekening uitsluitend mag worden verleend, indien dit niet leidt tot financiële consequenties die niet bij de gemeentebegroting of een begrotingswijziging zijn voorzien.

Meerdere raden in de provincie Utrecht hebben de bevoegdheid tot het indienen van een zienswijze op P&C cyclus producten van een gemeenschappelijke regeling (deels) gedelegeerd aan het college. De wettelijke grondslag voor delegatie staat in de Gemeentewet. Het delegatiebesluit van 2011 is op die grondslag gebaseerd en ook de VNG neemt deze grondslag als basis. Delegatie is dus in principe mogelijk (ogv art. 156 van de Gemeentewet) maar de aard van de bevoegdheid verzet zich in dit geval echter tegen delegatie. De intentie van de wetwijziging WGR in 2022 was onder andere het versterken van de mate waarin de raad zijn kaderstellende en controlerende rol kan uitoefenen.

In de VNG Handreiking Verbeterde democratische legitimatie bij gemeenschappelijke regelingen staat op pagina 15 vermeld :

“Vanwege de relatie tussen de zienswijze en het budgetrecht van de gemeenteraad, moet aangenomen worden dat de aard van de bevoegdheid om zienswijzen in te dienen zich verzet tegen delegatie of mandatering aan het college. De raad zou dan immers geen enkel kaderstellend middel hebben ten aanzien van de begroting van een samenwerkingsverband.”

Met het oog op de intentie van de nieuwe wet WGR en de handreiking van de VNG dient het delegatiebesluit te worden aangepast.

6.2 Bevoegdheden

De oprichting van een verbonden partij is alleen ter besluitvorming aan de raad, als de raad zelf die de verbonden partij opricht of daarin deelneemt. Voor de overige gevallen besluit de raad niet omtrent het daadwerkelijke toetreden of deelnemen.

Ten aanzien van samenwerking op basis van de Wgr geldt:

De raad kan alleen voor zichzelf besluiten tot het treffen van of toetreden tot een gemeenschappelijke regeling. Als het gaat om een gemeenschappelijke regeling die door het college of de burgemeester wordt getroffen besluit het college of de burgemeester zelf daarover. Zij zijn echter wel afhankelijk van een goedkeuringsbesluit door de raad (na zienswijzen). Dit geldt voor alle vormen van een gemeenschappelijke regeling die de Wgr mogelijk maakt.

Ten aanzien van privaatrechtelijke samenwerking geldt:

Het college is bevoegd te besluiten tot het oprichten van en de deelneming in:

- stichtingen,
- maatschappen,

- vennootschappen,
- verenigingen,
- coöperaties en
- onderlinge waarborgmaatschappijen.

Het tweede lid van artikel 160 Gemeentewet geeft aan dat private rechtsvormen slechts toelaatbaar zijn 'indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. Een besluit tot oprichting (deelneming) of wijziging wordt niet genomen dan nadat de raad een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen'. Pas als dat gebeurt is mag het college het besluit nemen.

6.3 Vertegenwoordiging

6.3.1 De vertegenwoordiging in publiekrechtelijk verbonden partijen: algemeen bestuur

Raadsleden kunnen op grond van de artikelen 13, 14 en 15 van de Wgr zitting hebben in een algemeen bestuur van een regeling waaraan bevoegdheden van de raad zijn overgedragen. Deze raadsleden hebben enerzijds een controlerende taak vanuit de raad. Anderzijds nemen zij beslissingen als lid van het algemeen bestuur van de verbonden partij. Vanuit de kaderstellende en controlerende taak van de gemeenteraad is het de vraag of dit wenselijk is. Vanuit het oogpunt van informatievoorziening aan de gehele raad wordt deelname in een algemeen bestuur als een voordeel gezien. Vanuit de rolzuiverheid hanteert de gemeente Stichtse Vecht het principe dat raadsleden geen zitting hebben in het algemeen bestuur van een verbonden partij. De gemeente maakt hierop voorlopig een uitzondering voor wat betreft raadsleden die momenteel zitting hebben in het algemeen bestuur van het Plassenschap Loosdrecht.

6.3.2 De vertegenwoordiging in publiekrechtelijk verbonden partijen: dagelijks bestuur

Vanuit het oogpunt van dualisme en de controlerende rol van de raad hanteert de gemeente Stichtse Vecht het principe dat een raadslid geen deel uitmaakt van het dagelijks bestuur van een verbonden partij. Door alleen collegeleden plaats te laten nemen in het dagelijks bestuur van een verbonden partij is sprake van een duidelijke scheiding tussen bestuur/ uitvoering enerzijds en controle/ toezicht anderzijds. In de huidige praktijk is dit ook het geval.

6.3.3 De vertegenwoordiging in privaatrechtelijke verbonden partijen

Hierbij gaat het om de deelname van de gemeente in privaatrechtelijke rechtspersonen, zoals vennootschappen, stichtingen en verenigingen. Voor deelnemingen waarin de gemeente aandeelhouder is, is de vertegenwoordiging via de zeggenschapsrechten verbonden aan het aandeelhouderschap. Het college vervult formeel de rol van aandeelhouder van verbonden partijen (vennootschappen) namens de gemeente. De gemeente wordt als aandeelhouder altijd vertegenwoordigd door een portefeuillehouder.

Met de vertegenwoordiging in privaatrechtelijke rechtspersonen wordt zorgvuldig omgesprongen. De bestuurder/ commissaris van een vennootschap moet namelijk wettelijk de belangen van de vennootschap laten prevaleren boven elk ander belang. Zodra de belangen van de gemeente en de vennootschap uiteenlopen, komt de bestuurder in een spagaat. Daarom wordt bij de vertegenwoordiging in vennootschappen, stichtingen en verenigingen voorgesteld om pragmatisch en per geval te bekijken welke vertegenwoordiging het gemeentelijk doel het beste dient. In principe vertegenwoordigt de coördinerend portefeuillehouder c.q. portefeuillehouder Financiën de gemeente als aandeelhouder bij vennootschappen.

6.3.4 Aandachtspunten voor de vertegenwoordiging

Belangrijk voor de gemeenteraad is een actieve informatieplicht vanuit het college. De raad kan immers alleen tot goede besluitvorming komen als hij tijdig, juist en volledig door het college wordt geïnformeerd. Dit geldt ook voor het collegelid dat in een gemeenschappelijke regeling als lid in het dagelijks Bestuur opereert. De Wgr verplicht dat in een gemeenschappelijke regeling de verantwoordings- en informatieplicht van dagelijks bestuur en algemeen bestuur aan de gemeenteraad en aan het college is geregeld.

Om tot goede besluitvorming over te gaan dienen raad en college inzicht te hebben in de bestuurlijke en financiële risico's van een verbonden partij. Op basis van deze inzichten kan invloed worden uitgeoefend. In de begroting van de betreffende verbonden partij wordt aangegeven welke activiteiten in het komende jaar worden uitgevoerd.

Eerder is geconstateerd dat de informatiepositie van de raad goed moet zijn om zijn toezichthoudende rol in te kunnen vullen. De informatie komt op verschillende manieren bij de raad. Een belangrijke informatiebron voor de raad zijn de leden van algemeen bestuur en het dagelijks bestuur van de verbonden partijen.

Voor de leden van algemeen bestuur en het dagelijks bestuur gelden de volgende aandachtspunten:

- AB/DB-leden geven, gevraagd en ongevraagd, een terugkoppeling van de vergaderingen van de verbonden partij die ze bijgewoond hebben;
- AB/DB-leden benadrukken binnen de verbonden partij de tijdige aanlevering van stukken;
- AB/DB-leden pleiten binnen de verbonden partij voor voldoende tijd voor de bespreking van de stukken met de raad;
- AB/DB-leden letten erop dat de stukken van de verbonden partij van voldoende kwaliteit zijn.

6.4 Rollen van het college

Het college vervult doorgaans twee rollen binnen de verbonden partijen: de rol van eigenaar en de rol van opdrachtgever. Tussen beide rollen en de belangen die daaruit voortvloeien, kan een spanningsveld bestaan.

Een van de belangrijkste risico's van een verbonden partij ontstaat door de zo genoemde "dubbele petten" problematiek. Als de eigenaars en opdrachtgevers belangen niet parallel lopen dan kan dat problemen opleveren, vooral als de rollen van eigenaar/opdrachtgever en bestuurder in één persoon, meestal de wethouder, verenigd zijn. Om deze problematiek te beperken is het college verantwoordelijk voor duidelijke functiescheiding van deze twee rollen.

Er wordt daarom onderscheid gemaakt tussen opdrachtgeverschap en eigenaarschap bij publiekrechtelijke samenwerkingen in portefeuillevetdeling binnen het college om rolvermenging te voorkomen. De gemeente onderscheidt de volgende rollen:

- Beleidsinhoudelijk portefeuilleshouder (opdrachtgeversrol)
- Coördinerend portefeuilleshouder (eigenaarsrol)
- Bestuur verbonden partij (opdrachtnemersrol)

Bij publiekrechtelijke samenwerkingen wordt de rol van opdrachtgever in principe belegd bij de beleidsinhoudelijk verantwoordelijk portefeuilleshouder en de eigenaarsrol wordt belegd bij de coördinerend portefeuilleshouder. Het college kan hier om moverende redenen van afwijken.

Bij de vertegenwoordiging in privaatrechtelijke samenwerkingen (vennootschappen, stichtingen, coöperaties en verenigingen) wordt voorgesteld om pragmatisch en per geval te bekijken welke vertegenwoordiging het gemeentelijk doel het beste dient.

6.4.1 Eigenaar

In de eigenaarsrol beslist de gemeente over de oprichting, de missie, de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de verbonden partij. Het gemeentebestuur is mede eigenaar van de verbonden partij en/of draagt bestuurlijke verantwoordelijkheid (de gemeente neemt deel aan het bestuur). De eigenaarsrol richt zich vooral op de continuïteit en de levensvatbaarheid van de (samenwerkings)organisatie.

In deze rol is de gemeente gericht op continuïteit van de verbonden partij. De gemeente heeft zeggenschap op beleid, uitvoering en bedrijfsvoering van de verbonden partij. De gemeente is als eigenaar tevens betrokken bij het toezicht op de realisatie van beleidsdoelen. De eigenaarsrol wordt in principe belegd bij de coördinerend portefeuilleshouder.

De coördinerend portefeuilleshouder is in de gemeente Stichtse Vecht in principe de portefeuilleshouder Financiën. De coördinerend portefeuilleshouder c.q. portefeuilleshouder Financiën heeft de volgende taken met betrekking tot verbonden partijen:

- optreden als bestuurder van een verbonden partij;
- het formuleren van kaders voor verbonden partijen (voor de verbonden partij zelf). Dit binnen de brede kaderstelling van de gemeenteraad;

- het bewaken van de positie op de markt, continuïteit en efficiency;
- het houden van toezicht op de realisatie binnen gestelde kaders;
- het college actief informeren over ontwikkelingen bij de verbonden partij, zoals bestuurswijzigingen, aanpassing van statuten, risico's, bestuurlijke conflicten, dreigende financiële tegenvallers, problemen in de bedrijfsvoering en politieke risico's.

Naast deze bestuurlijke rolverdeling bij specifieke verbonden partijen, is de wethouder Financiën belast met de coördinatie van het thema verbonden partijen binnen de gemeente en ziet toe op de kwaliteit van de paragraaf Verbonden Partijen in de P&C documenten.

6.4.2 Opdrachtgever

De gemeente is ook opdrachtgever van de verbonden partij. De verbonden partij levert diensten of producten of is uitvoerder van gemeentelijk beleid. Vaak in de vorm van een basispakket dat door alle deelnemers in de samenwerking wordt afgenomen, met daarnaast een aanvullend pakket dat voor afzonderlijke deelnemers op maat wordt afgesproken.

Het financieel belang is gekoppeld aan beide rollen. Als opdrachtgever heeft de gemeente belang bij een zo goed mogelijke prijs-/kwaliteitsverhouding voor de afgesproken dienstverlening en deze moet passen binnen de kaders van de gemeentebegroting. Als eigenaar draagt de gemeente het 'ondernemersrisico' van de samenwerking. Als de financiële resultaten tegenvallen, zal de gemeente de tekorten moeten aanvullen.

De gemeente als opdrachtgever wil door middel van een verbonden partij beleidsdoelen realiseren. De gemeente kan sturen op de realisatie van de afgesproken prestaties, binnen de gestelde beleidsmatige en financiële kaders.

De rol van opdrachtgever wordt belegd bij de beleidsinhoudelijk verantwoordelijk portefeuillehouder. De beleidsinhoudelijk portefeuillehouder heeft de volgende taken met betrekking tot verbonden partijen:

- het vertegenwoordigen van het belang van de gemeente in de relatie tot/ samenwerking met de verbonden partij;
- het opstellen van de statuten van de verbonden partij;
- het formuleren van afspraken over te leveren diensten en/of producten;
- het bewaken van de prijs, kwaliteit en kwantiteit van de te leveren diensten en/of producten.

6.4.3 Opdrachtnemer

Daarnaast is er nog een derde rol te onderscheiden. Dat is de rol van opdrachtnemer. Deze berust bij het bestuur van de verbonden partij. Bij een GR is het dagelijks bestuur, dat uit de leden van het algemeen bestuur wordt gekozen, de opdrachtnemer. Bij privaatrechtelijke verbonden partijen ligt de opdrachtnemersrol bij het bestuur (raad van bestuur, directie), eventueel gecontroleerd door de raad van commissarissen of een raad van toezicht. Bestuurders kunnen door zitting te nemen in bijvoorbeeld een DB dus een derde eigenstandige rol hebben zijnde die van opdrachtnemer.

6.4.4 Afspraken over de rollen van het college

- Per verbonden partij wordt beoordeeld of de verschillende gemeentelijke rollen in één gemeentelijke vertegenwoordiger kunnen worden verenigd, of dat scheiding wenselijk of noodzakelijk is.
- Voor de beleidsinhoudelijke onderwerpen onder de verantwoordelijkheid van de coördinerend portefeuillehouder geldt dat hij bij risicovolle verbonden partijen (uitgebreid of intensief) als opdrachtgever fungeert. In dit geval dient een andere portefeuillehouder de rol van eigenaar te vervullen om vermenging van rollen te voorkomen.
- Wanneer een portefeuillehouder participeert in het bestuur of deelneemt als (mede-)aandeelhouder dan vertegenwoordigt hij/zij in deze positie het gehele college van B&W. Dit betekent dat voor de standpuntbepaling op majeure onderwerpen vooraf een besluit van het college en zo nodig de raad wordt gevraagd.
- De coördinerend portefeuillehouder c.q. portefeuillehouder Financiën vertegenwoordigt de gemeente als aandeelhouder bij vennootschappen.
- Het tijdig aanleveren van de stukken aan de raad om haar kaderstellende en controlerende taak te kunnen uitoefenen.

6.5 Rollen van de raad

De gemeenteraad vervult een kaderstellende en controlerende rol en het college vervult dus de eigenaars- en opdrachtgeversrol.

6.5.1 Kaderstellende rol

De gemeenteraad heeft een kaderstellende rol, waarmee doelen en opdrachten aan het college worden meegegeven. Het college neemt deze kaders mee in de uitvoering van de eigenaars- en opdrachtgevende rol in het bestuur van de verbonden partij. Deze Nota Verbonden Partijen is een van de kaders die wordt meegegeven aan het college.

De gemeenteraad heeft deze kaderstellende rol bij oprichting van een samenwerkingsverband, tijdens de regionale P&C cyclus, tijdens regionale beleidsvorming en bij beëindiging van een samenwerkingsverband. Het is belangrijk te realiseren dat alle gemeenteraden van de deelnemers in de samenwerking deze kaderstellende rol hebben.

6.5.2 Controlerende rol

De gemeenteraad heeft een controlerende rol, waarmee de uitvoering van kaders door het college via de eigenaars- en opdrachtgevende rol in het bestuur van de verbonden partij wordt gecontroleerd. De gemeenteraad controleert of de verbonden partij de afgesproken taak binnen de gestelde kaders uitvoert én of het college dit goed bewaakt en waar nodig bijstuurt.

De gemeenteraad heeft deze rol bij oprichting van een samenwerkingsverband, tijdens de regionale P&C cyclus, tijdens regionale beleidsvorming en bij beëindiging van een samenwerkingsverband. De P&C producten vormen de basis voor de controlerende taak voor de gemeenteraad.

Als de financiële resultaten tegenvallen, zal de gemeente de tekorten moeten aanvullen. In de P&C producten wordt hier melding van gemaakt en eventueel de raad om extra budget gevraagd in het kader van budgetrecht.

6.5.3 Raadsrapporteur

Raadsrapporteurs kunnen de raad ondersteunen door een toegewezen samenwerking nauwgezet te volgen. Met die opgedane kennis en inzichten kunnen zij de raad politiek-neutraal informeren en zaken ten behoeve van de raad voorbereiden. Hiermee wordt de raad als geheel versterkt. Aangezien een raadsrapporteur in opdracht van de raad werkt, is het belangrijk een heldere opdracht mee te geven. Het is aan de raad om de scope van de opdracht te bepalen : richten op versterking van de controlerende en/of kaderstellende rol en/of het versterken van informatie uitwisseling tussen raden. Verder is het aan de raad om te bepalen hoeveel rapporteurs worden ingezet en voor welke verbonden partijen.

Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat een raadsrapporteur politieke uitspraken doet namens de raad in het contact met de portefeuillehouder en contactambtenaren. Ook is het niet de bedoeling dat de raadsrapporteur de actieve informatieplicht van het college overneemt en zaken terugkoppelt aan de raad die door de portefeuillehouder gedeeld zouden moeten worden.

6.5.4 Informatie tbv rol raad

Om de controlerende en kaderstellende rollen uit te kunnen oefenen bij gemeenschappelijke regelingen is het belangrijk dat de raad voldoende informatie ontvangt.

Publiekrechtelijke verbonden partijen hebben nagenoeg dezelfde rapportage cyclus als gemeenten. Bij private partijen is dit anders. Het is daarom belangrijk om bij de oprichting van private partijen de afspraken over informatievoorziening vooraf vast te leggen. Voor een GR is deze vastgelegd in de Wgr. Daarom krijgen raden in een kort tijdsbestek ontwerp-begrotingen en jaarverslagen van diverse verbonden partijen.

Afhankelijk van de gekozen sturingsprofiel kan de gemeenteraad een zienswijze indienen. Het college ondersteunt de raad bij het indienen van de zienswijze. Op basis van BBV-voorwaarden worden

verbonden partijen jaarlijks gerapporteerd via de paragraaf verbonden partijen. Op basis van de Wgr hebben GR-en zelf een actieve informatieplicht en dienen zij te voldoen aan het openbaar maken van stukken conform de Woo (Wet open overheid).

De griffie speelt een belangrijke rol in het begeleiden van de procesgang van de voor de raad relevante stukken en in het informeren van de raadsleden.

6.5.5 P&C cyclus gemeente en verbonden partijen

Voor alle rechtsvormen waarbij de Wet gemeenschappelijke regelingen verplicht een eigen begroting en jaarrekening voorschrijft, te weten openbare lichamen, gemeenschappelijke organen en bedrijfsvoeringsorganisaties gelden de artikelen 34, 34b en 35 Wgr.

In artikel 34b van de Wgr is bepaald dat het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie of het gemeenschappelijk orgaan **vóór 30 april** van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten zendt.

De gemeenteraad hoeft formeel niets met de kadernota te doen, anders dan deze natuurlijk voor kennisgeving aan te nemen. Dat laat onverlet dat de raad er wel over kan debatteren en er op kan reageren, maar dat moet de raad dan wel tijdig doen.

De volgende stap in de begrotingscyclus is het toezenden aan de gemeenteraad van de ontwerpbegroting. Bij een openbaar lichaam is het dagelijks bestuur daarmee belast. De ontwerpbegroting moet aan de gemeenteraden worden gezonden **twalf weken** voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Dat was voorheen acht weken.

De rol die de gemeenteraad ten aanzien van die begrotingen heeft, is echter beperkt. Op grond van artikel 35, lid 3 van de Wgr strekt de taak van de raad niet verder dan een zienswijze aan het (dagelijks) bestuur naar voren te brengen over de ontwerp-begroting. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerp-begroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Het (algemeen) bestuur van de gemeenschappelijke regeling stelt de begroting, met inachtneming van de eventuele zienswijze, vast.

Nieuw is verder dat het voortaan verplicht is te reageren op de door de raden ingediende zienswijzen. Het (dagelijks) bestuur moet schriftelijk én gemotiveerd aan de gemeenteraden laten weten wat het van de zienswijzen vindt en tot welke conclusie dat heeft geleid. Die 'terugkoppeling' moet aan de raden worden gegeven **vóór** dat het (algemeen) bestuur de begroting vaststelt.

De procedure gaat dan verder met de vaststelling van de ontwerpbegroting door het algemeen bestuur. Daarin verandert niets. Wat wel nog verandert, is dat de inzending van de vastgestelde begroting aan gedeputeerde staten, als financieel toezichthouder, voortaan niet meer **vóór 1 augustus** hoeft te geschieden, maar **vóór 15 september**. (art 34 Wgr lid 2)

Bij de privaatrechtelijke verbonden partijen spelen hoofdzakelijk de bepalingen uit het Burgerlijk Wetboek. Zo staat daar dat jaarlijks, binnen 5 maanden na de afloop van het boekjaar, de jaarrekening moet worden voorgelegd aan de aandeelhouders.

Incidenteel levert een verbonden partij de stukken niet op tijd aan en soms duurt de inhoudelijke voorbereiding (te) lang. Samen met de andere gemeenten die deelnemen aan een verbonden partij wordt druk uitgeoefend om de stukken tijdig aan te leveren. Om deze afstemming te verkrijgen gelden de volgende randvoorwaarden:

- het college moet de mogelijkheid krijgen om de zienswijze kenbaar te maken;
- het aanleveren van de begroting dient op een tijdstip plaats te vinden dat deze kan meegenomen worden in de gemeentelijke programmabegroting;
- Gemeenschappelijke regelingen moeten aan de wettelijke plicht voldoen om, **vóór 15 september** van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, deze aan te leveren aan gedeputeerde staten (uitstel is mogelijk).

6.6 Ambtelijke rollen (ambtelijke organisatie)

De ambtelijke organisatie heeft een belangrijke rol om het bestuur optimaal in staat te stellen om op verbonden partijen te sturen. Zij ondersteunt het bestuur met het verstrekken van informatie en adviezen. Daarnaast onderhoudt zij contact met de verbonden partij. Naast de bestuurlijke afstemming met de verbonden partij vindt op ambtelijk niveau afstemming en beheersing plaats over producten en diensten. De ambtelijke organisatie trekt bij publiekrechtelijke samenwerkingen waar mogelijk op met gemeenten in de provincie - dan wel de regio - en organiseert samenwerking hiertussen.

In de ambtelijke organisatie heeft de coördinator verbonden partijen de beleidsinhoudelijke en de coördinerende rol en is de spin in het web, die:

- overzicht heeft en vanuit deze positie het interne toezicht stroomlijnt, dat in eerste instantie bij de beleidsinhoudelijke teams is belegd;
- stuurt op het proces en op de inhoud op macroniveau (op hoofdlijnen) met specifieke aandacht voor het managementniveau;
- bestuurlijk/ politieke signalen opvangt en deze, zowel ambtelijk als bestuurlijk onder de aandacht brengt.

6.7 Overige instrumenten in nieuwe wet Wgr

Regionaal enquêterecht

De raden van de bij een gemeenschappelijke regeling betrokken gemeenten, krijgen ook een nieuw instrument in de zin van een regionale onderzoekscommissie. Deze komt bovenop de reeds sinds 2002 bestaande mogelijkheid van de gemeentelijke onderzoekscommissie. Die laatste onderzoekscommissie kan echter alleen onderzoek doen naar door het college en/of de burgemeester gevoerd bestuur.

De nieuwe regionale onderzoekscommissie kan echter onderzoek doen naar het door het samenwerkingsverband gevoerde bestuur. Dat betekent dus dat ook onderzoek kan worden gedaan naar het handelen van het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter of een adviescommissie of bestuurscommissie bij een openbaar lichaam.

Regionale raadsadviescommissie

Een ander nieuw instrument om de invloed van gemeenteraden te vergroten is de zgn. regionale raadsadviescommissie bij een openbaar lichaam. Voor dit instrument is geen wijziging van de gemeenschappelijke regeling noodzakelijk, nu artikel 24a van de Wet gemeenschappelijke regelingen de instelling altijd mogelijk maakt.

Op voorstel van de raden van de deelnemende gemeenten gezamenlijk stelt het algemeen bestuur van een openbaar lichaam een gemeenschappelijke adviescommissie in die het algemeen bestuur van advies kan voorzien, de besluitvorming van de raden van de deelnemende gemeenten met betrekking tot de regeling kan voorbereiden of de raden van advies kan voorzien (art24a Wgr lid1).

Zienswijzen

Een nieuw instrument dat is ingevoegd in de Wet gemeenschappelijke regelingen, is de zgn. zienswijze. Het gaat dan niet om de zienswijze op de ontwerpbegroting of om de instelling van een bestuurscommissie of de oprichting van of deelneming in privaatrechtelijke rechtspersonen, maar om zienswijzen op andere besluiten van het bestuur van een openbaar lichaam, het bestuur van een bedrijfsvoeringsorganisatie of van het gemeenschappelijk orgaan (art 10 Wgr lid 5 en 6)

Burgerparticipatie

Participatie bij beleid wordt steeds belangrijker gevonden in bestuurlijk en politiek Nederland. Om die reden is bij de wijziging van de Wgr ook bepaald dat voorzien moet worden in afspraken omtrent de wijze waarop ingezetenen én belanghebbenden betrokken worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid (art 10 Wgr lid 7 en 8). Dit geldt niet voor een centrumgemeente constructie.

7. Voornaamste punten uit de nota

Voorliggende Nota verbonden partijen 2025 bevat kaders voor zowel raad, raadsrapporteurs, college als gemeentelijke regievoerders en ambtelijk/ bestuurlijke inzet. Deze nota dient als kaderstellend en richtinggevend document voor samenwerkingen die voldoen aan de BBV definitie van een verbonden partij (zie volgende paragraaf) en biedt daarmee verdieping aan de paragraaf Verbonden Partijen in de gemeentebegroting.

Bij de afweging samenwerken, uitbesteden of zelf doen kiest de gemeente Stichtse Vecht voor een pragmatische aanpak. Er wordt taakgericht gekeken wat in de context van de situatie de meest passende organisatorische sturing is. Daarmee heeft Stichtse Vecht taken die zij extern heeft gebracht en ook taken in eigen beheer.

Het aangaan van een verbonden partij moet gebeuren vanuit de kracht van het intensief samenwerken en de kansen die dat biedt om op een effectieve en efficiënte manier maatschappelijke effecten te bereiken. Daarbij is het belangrijk te onderkennen dat de verbonden partij een zelfstandige speler is, waar vervolgens – naast de verbondenheid – ook mee moet worden samengewerkt, net als met de partners in de verbonden partij.

Een maatschappelijk effect is een gewenste situatie in de samenleving. Voorbeelden hiervan zijn: minder eenzaamheid, een levendig centrum en een betere doorstroming van verkeer. Dit criterium vraagt om te bezien of het samenwerkingsverband bijdraagt aan de doelen die de gemeenteraad en het college hebben opgesteld voor het welzijn van hun gemeente

Met de geactualiseerde Nota verbonden partijen 2025 kunnen wij de lijn om meer grip op het functioneren van de verbonden partijen te hebben voortzetten. Met een goede informatiepositie en een goed gebruik van de beschikbare instrumenten kan de raad de kaderstellende en controlerende rol op de verbonden partijen de komende jaren verder invullen. De voornaamste punten uit de nota zijn :

Algemeen

- Alleen de 'Verbonden partijen' die voldoen aan de definitie van het BBV vallen onder de werking van deze nota met uitzondering van de U10, vanwege het regionaal belang.
- Het college hanteert bij het besluit tot deelname of oprichting van een verbonden partij, de in deze nota uitgewerkte en door de raad vastgestelde uitgangspunten en afwegingskader.
- Het college stelt minimaal één keer in de vier jaar een geactualiseerde Nota verbonden partijen vast.

Bestuurlijk

- De raad vervult de kaderstellende en controlerende rol; het college de opdrachtgevers- en eigenaarsgeversrol.
- Vanuit de rolzuiverheid hanteert de gemeente Stichtse Vecht het principe dat raadsleden geen zitting hebben in het algemeen bestuur of het dagelijks bestuur van een verbonden partij.
- Om rolvermenging te voorkomen zijn de opdrachtgeversrol en de eigenaarsrol binnen het college gescheiden.

Sturing en Verantwoording

- De P&C-cyclus van de verbonden partijen en de gemeentelijke P&C cyclus zijn zoveel als mogelijk op elkaar afgestemd.
- Verbonden partijen die een groot financieel en bestuurlijk belang hebben of verhoogde risico's kennen, krijgen een intensievere aansturing en informatievoorziening
- In de programmabegroting van de gemeente Stichtse Vecht is de paragraaf Verbonden partijen ingericht volgens artikel 15 van het BBV.

Bijlagen

- 1- Relevante wet- en regelgeving
- 2- De drie fases van verbonden partijen
- 3- Afwegingskader
- 4- Vragen om financieel en bestuurlijk belang te bepalen
- 5- Lijst verbonden partijen
- 6- Risicoscan
- 7- Overzicht wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen

Bijlage 1 Relevante wet- en regelgeving

Samenwerken met of binnen verbonden partijen is aan verschillende juridische kaders verbonden. Zeker daar waar sprake is van het op afstand zetten van de uitvoering, en de grip op en de democratische legitimatie van de uitvoering minder wordt. Vanuit de wetgever zijn er daarom ook kaders gesteld aan het samenwerken met of binnen verbonden partijen. Dit kader bestaat o.a. uit de Gemeentewet, het BBV en de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), Wet Open Overheid (WOO), Wet Markt en Overheid, eisen digitale toegankelijkheid, Wet bestuur en Toezicht.

Gemeentewet (GW)

Vanuit de GW geldt de grondregel dat de gemeente de publieke taken zelf uitvoert. Op grond van artikel 160 GW is participatie in een verbonden partij mogelijk ter behartiging van een daarmee te dienen openbaar belang. De relatie tussen gemeenteraad en een verbonden partij is dezelfde als die tussen raad en college. Dit betekent dat de raad de kaderstellende en controlerende rol ten opzichte van de verbonden partijen heeft. Daardoor zijn verbonden partijen primair de verantwoordelijkheid van het college. Het aansturen van de verbonden partijen en het dragen van verantwoordelijkheid voor de uitvoering passen meer bij de rol van het college. Het college voert immers het door de raad vastgestelde beleid uit en bepaalt derhalve hoe de doelen worden gerealiseerd. Het college legt hierover verantwoording af aan de raad. De gemeenteraad beoordeelt of het college deze rol goed vervult.

Het tweede lid van artikel 160 Gemeentewet geeft aan dat private rechtsvormen slechts toelaatbaar zijn 'indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. Een besluit tot oprichting (deelneming) of wijziging wordt niet genomen dan nadat de raad een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen'. Dit artikel geldt zowel voor het verzelfstandigen van al bestaande taken als voor het aangaan van nieuwe taken.

Wet gemeenschappelijke regelingen 2022 (Wgr)

Publiekrechtelijke verbonden partijen zijn de gemeenschappelijke regelingen. De wettelijke basis voor het op- en inrichten van een gemeenschappelijke regeling is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

Bij gemeenschappelijke regelingen gaat het vaak om primaire gemeentelijke taken met een uitvoerend karakter. Intergemeentelijke samenwerking op basis van de Wgr is een vorm van verlengd lokaal bestuur, waarbij de vrijwilligheid van de samenwerking voorop staat. De Wgr beschrijft in artikel 8 de diverse verschijningsvormen. Dit zijn: een openbaar lichaam, een gemeenschappelijk orgaan, een bedrijfsvoeringorganisatie en een centrumgemeente constructie.

Er zijn vijf typen gemeenschappelijke regelingen :

1. Openbaar lichaam. Deze bestaat uit een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter. Het openbaar lichaam heeft rechtspersoonlijkheid;
2. De bedrijfsvoeringorganisatie. Deze kent niet de zware bestuursstructuur van het openbaar lichaam. Deze kent dus een enkelvoudig bestuur. De bedrijfsvoeringorganisatie heeft rechtspersoonlijkheid;
3. Gemeenschappelijk orgaan. Deze heeft eveneens een enkelvoudig bestuur. Wordt vaak in het leven geroepen voor een specifieke beleidstaak. Personeel is in dienst van één van de deelnemers. Het gemeenschappelijk orgaan heeft geen rechtspersoonlijkheid;
4. Laten uitvoeren van de gemeenschappelijke taken door een centrumgemeente (geeneigen rechtspersoonlijkheid);
5. Regeling zonder meer. Er is geen organisatorisch verband / eigen rechtspersoonlijkheid. Samenwerken krijgt vorm via convenanten, intentieovereenkomsten en bestuursafspraken gebaseerd op art. 1 van de Wgr, waarin de intentie tot samenwerking evenals het doel, de aard en de wijze waarop deze zal plaatsvinden wordt geregeld.

Het openbaar lichaam is de zwaarste samenwerkingsvorm die in de Wet op de gemeenschappelijke regelingen is opgenomen. In deze vorm richten bestuursorganen van verschillende gemeenten een nieuw openbaar lichaam op met rechtspersoonlijkheid. Het openbaar lichaam oefent de overgedragen bevoegdheden op eigen naam en verantwoordelijkheid uit in het geval van delegatie.

Het gaat hierbij om de uitvoering van bevoegdheden door bestuursorganen (burgemeester, college, raad). Dus niet de rechtspersoon gemeente, maar de bestuursorganen zijn deelnemer aan de regeling en ondertekenen de regeling, voor zover het hun bevoegdheid betreft.

De Wgr kent verschillende soorten zienswijzen :

- a. Treffen van een regeling tenzij raadsregeling (incl. wijzigen, toe- of uittreden);
- b. ontwerpbegroting;
- c. overige besluiten waarvan in de regeling is opgenomen dat daarvoor een zienswijze wordt gevraagd (bv de kadernota of jaarrekening).

Wanneer het college wil deelnemen, uittreden of wijzigingen wil aanbrengen in een gemeenschappelijke regeling, dan dient het college eerst de gemeenteraad in de gelegenheid te stellen een zienswijze in te dienen op het ontwerp van de gemeenschappelijke regeling c.q. de wijziging, toetreding of uittreding. Daarna dient het college de raad om toestemming te vragen. De raad kan deze toestemming slechts onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang (Wgr, art 1).

Om de raden in de gelegenheid te stellen hun kaderstellende dan wel controlerende taken goed in te laten vullen heeft de wetgever in de Wet gemeenschappelijke regelingen een aantal fatale termijnen opgenomen.

- Algemene financiële en beleidsmatige kaders naar de raden voor 30 april (art. 34b)
- Ontwerpbegroting minimaal 12 weken voor vaststelling naar de raden (art. 35 lid 1)
- Voorlopige jaarrekening naar de raden voor 30 april (art. 34b)
- Jaarrekening toesturen aan GS uiterlijk twee weken na vaststelling maar voor 15 juli (art. 34 lid 4)
- Begroting Toesturen aan GS uiterlijk twee weken na vaststelling maar voor 15 september (art 34 lid 2)

In 2022 zijn in de Wgr meerdere wijzigingen doorgevoerd onder andere om de raad beter haar kaderstellende en controlerende rol uit te kunnen laten voeren. De belangrijkste wijzigingen die hierbij zijn doorgevoerd zijn:

- Meer betrokkenheid gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen;
- Zienswijzen bij treffen/wijzigen college- en/of burgemeestersregeling;
- Verplichte reactie op zienswijzen ontwerpbegroting;
- Zienswijzen op andere besluiten dan ontwerpbegroting
- Actieve informatieplicht bestuur samenwerkingsverband;
- Mogelijkheid tot inrichten Regionale raadsadviescommissie;
- Langere termijnen P&C-cyclus;
- Regionaal enquêterecht;
- Versterking positie (gemeenschappelijke) rekenkamer;
- Betrokkenheid ingezetenen bij voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid;
- Verplichte afspraken rond evaluatie (moet door de GR zelf worden opgepakt) en
- Verplichte opneming van een uitgebreidere uittredingsregeling (moet door de GR zelf worden opgepakt).

De minister van Binnenlandse Zaken houdt een register bij van de gemeenschappelijke regelingen dat voldoet aan de wettelijke voorschriften (art 136 Wgr). Het register vormt, net als de lijst verbonden partijen, een instrument voor toezicht op verbonden partijen. In het register zijn de volgende onderwerpen opgenomen:

- naam en de plaats van vestiging;
- deelnemers;
- wettelijke voorschriften voor het betreffende samenwerkingsverband;
- bevoegdheden die bij de regeling dan wel, krachtens de regeling zijn overgedragen;
- rechtsvorm.

Burgerlijk Wetboek

De kaders voor samenwerking op basis van het privaatrecht komen voort uit Burgerlijk Wetboek waarbij gedacht kan worden aan Naamloze Vennootschappen, Besloten Vennootschappen, Stichtingen,

Verenigingen, Coöperatieve verenigingen etc. Deze verbonden partijen staan feitelijk meer op afstand van het bestuur dan publiekrechtelijke verbonden partijen. Bij de BV en NV is de gemeente veelal aandeelhouder en heeft dan ook als deelnemer alleen die bevoegdheden die in het burgerlijk wetboek en in de statuten aan de aandeelhouder zijn toebedeeld. Voor deze vormen van samenwerking gelden andere kaders ten aanzien van het vaststellen dan wel goedkeuren van begroting en jaarrekening. Deze bevoegdheid is veelal statutair bepaald. Ook gelden voor deze vormen van samenwerking geen regels omtrent zienwijzen etc. Het toezicht binnen dergelijke organisaties wordt meestal neergelegd bij de Raad van Toezicht of de Raad van Commissarissen.

Deze partijen kennen hun eigen planning voor de begroting en jaarrekening die veelal niet aansluit op die van de gemeentelijke organisatie en daarom ook geen ruimte laat voor een traject van zienswijzen. Afhankelijk van het belang dat Stichtse Vecht houdt in deze samenwerkingen vindt sturing veelal plaats via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders daar waar het gaat om de eigenaarsrol. Sturing daar waar het gaat om de inhoudelijk taken vindt veelal plaats via het contractmanagement op basis van vastgestelde (dienstverlenings-)overeenkomsten of via subsidiebeschikkingen. Voor de raad is daarmee het college aanspreekbaar op de verschillende rollen.

- Het bestuur moet de jaarrekening opmaken binnen vijf maanden na afloop van het boekjaar. (Dus gebruikelijk voor 1 juni) art 58 lid 1 BW2 (NV's) respectievelijk art. 210 BW2
- De jaarrekening moet door de AVA worden vastgesteld. Hier is geen wettelijke termijn aan verbonden.
- De jaarrekening moet binnen 8 dagen na vaststelling maar uiterlijk 31 december worden gedeponeerd

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Uit de definitie van een verbonden partij in het BBV blijkt dat sprake moet zijn van een financieel belang én een bestuurlijk belang. Indien het alleen om een financieel belang of om alleen een bestuurlijk belang gaat, dan is er geen sprake van een verbonden partij. Uit de Nota van toelichting op het oorspronkelijke BBV kan worden afgeleid dat een organisatie waarin alleen een financieel belang bestaat, moet worden opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Indien het alleen gaat om een bestuurlijk belang moet dit worden beschreven in een programma en taakveld. Verdere bepalingen zijn:

- Artikel 5 BBV schrijft voor dat verbonden partijen niet geconsolideerd worden in de begroting en in de jaarstukken.
- Artikel 8 lid 3 BBV schrijft voor dat de betrokkenheid van verbonden partijen bij de realisatie van de doelstellingen binnen een programma, moet worden opgenomen in het betreffende programma.
- Artikel 9 lid 2 BBV regelt dat verbonden partijen verplicht moeten worden opgenomen in een aparte paragraaf verbonden partijen. Het is daarmee onderdeel van de beleidsbegroting en het jaarverslag.
- Artikel 15 BBV schrijft het volgende voor:
 1. De paragraaf betreffende de verbonden partijen bevat ten minste:
 - a. de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
 - b. de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:
 - i. gemeenschappelijke regelingen;
 - ii. vennootschappen en coöperaties;
 - iii. stichtingen en verenigingen, en,
 - iv. overige verbonden partijen;
 2. In de lijst van verbonden partijen wordt ten minste de volgende informatie opgenomen:
 - a. de wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
 - b. het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
 - c. de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
 - d. de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
 - e. de eventuele risico's, als bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel b, van de verbonden partij voor de financiële positie van de provincie onderscheidenlijk gemeente.

De paragraaf verbonden partijen is daarmee ook kaderstellend. De betekenis daarvan is echter onder meer afhankelijk van de vraag of er een door de Raad vastgestelde actuele nota verbonden partijen aanwezig is die een zelfstandige kader stellende rol heeft. Als dat zo is, kan de paragraaf verbonden partijen in de begroting voor wat betreft de visie op en beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen worden beperkt tot een verwijzing naar betreffende kadernota verbonden partijen.

In het BBV is in artikel 9, lid 2 sub f bepaald dat in de begroting van de gemeente een afzonderlijke paragraaf de beleidslijnen vastlegt met betrekking tot verbonden partijen. In artikel 15 van het BBV staat vermeld wat de paragraaf tenminste moet bevatten.

In de toelichtende notitie verbonden partijen van de commissie BBV is aangegeven dat de visie en beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen vastgelegd moeten worden in een door de Raad vastgestelde actuele nota verbonden partijen.

Vanwege het maatschappelijke of algemene belang en de mogelijke risico's die samenwerkingsverbanden in het algemeen met zich meebrengen, beveelt de commissie BBV aan om de focus in de paragraaf Verbonden partijen te verbreden naar partijen waarbij sprake is van:

- een structurele bekostiging in overwegende mate van (de activiteiten van) een organisatie via één of meer geldstromen (begrotingsfinanciering, subsidie en overeenkomst van opdracht); én
- een bestuurlijke belang.

Wet Open Overheid

Daarnaast scherpt de Wet Open Overheid (WOO), de medio 2022 van kracht is geworden, ook voor een GR de openbaarheid van informatie aan. De fasering van deze openbaarheidsvereisten wordt de komende tijd nader vastgelegd. In ieder geval vergaderstukken en verslagen van bijvoorbeeld het algemeen bestuur van het openbaar lichaam, van het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie en van het gemeenschappelijk orgaan dienen actief openbaar te worden gemaakt. Dat geldt ook voor de besluitenlijsten en agenda's van het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam.

Wet Markt en Overheid

De Wet Markt en Overheid geeft gedragsregels voor overheden en overheidsbedrijven die marktactiviteiten ondernemen. Gemeenten, provincies en waterschappen moeten zich in principe houden aan de regels vastgelegd in de Wet Markt en Overheid (Wet M&O). Deze wet is echter niet van toepassing op economische activiteiten die plaatsvinden in het algemeen belang. Decentrale overheden kunnen onder voorwaarden voor dergelijke activiteiten een algemeen belang besluit nemen. In de meeste gevallen moet een DAEB besluit voor zienswijzen worden voorgelegd aan de raden.

Wet Bestuur en Toezicht rechtspersonen

De Wet Bestuur en Toezicht rechtspersonen regelt bepalingen in het burgerlijk wetboek omtrent de inrichting van bestuur en toezicht van o.a. verenigingen, stichtingen en vennootschappen. Per 1 juli 2021 is deze wet gewijzigd met als doel de kwaliteit van het bestuur en het toezicht bij stichtingen, verenigingen en coöperaties te verbeteren

Bijlage 2 De drie fases van verbonden partijen

Oprichtings- of intentionele fase

Bij de keuze voor samenwerking met een verbonden partij gaat het om het afwegen van belangen en om een afweging van de voor- en nadelen. Hierbij wordt de vraag meegenomen hoeveel invloed de gemeente (nog) wil uitoefenen. Soms is de keuzevrijheid beperkt, bijvoorbeeld als wordt aangesloten bij bestaande organisaties, als sprake is van een hogere regeling of door aanwijzing van het Rijk.

Daar waar de gemeente voor oprichting of toetreding staat, gelden de volgende uitgangspunten :

- Verhogen van de kwaliteit van beleid, uitvoering en/of dienstverlening in relatie tot de ambitie.
- Voorkomen van formatieve kwetsbaarheid zodanig dat kwaliteit, continuïteit en beschikbaarheid van onze dienstverlening is gegarandeerd.
- Beheersen en/of besparen van kosten (onder andere door werkprocessen efficiënt te organiseren, doublures te voorkomen, ontwikkelkosten te delen, gezamenlijk in te kopen et cetera).
- Door samenwerking worden resultaten bereikt die de gemeente zonder deze samenwerking niet zou bereiken.
- Vergroten van bestuurlijke en organisatorische slagkracht:
 - kennisniveau
 - verhoging continuïteit en kwaliteit en/of bevorderen rechtsgelijkheid
 - eenduidige uitvoering of aanpak
- Het spreiden van risico's.

Na de inhoudelijke beoordeling aan de hand van deze uitgangspunten volgt de discussie over de vorm (kaderstelling, juridische structuren en aansturing).

Uitvoerende fase

In de uitvoerende fase toetst de gemeente periodiek of bovengenoemde uitgangspunten voor elk van de verbonden partijen nog van toepassing zijn. Dit wil de gemeente proactief doen aan de hand van het verzamelen en verwerken van informatie van en over de verbonden partij in een risicoscan. Door tweejaarlijks het risicoprofiel per verbonden partij in beeld te brengen, zorgen het colleg ervoor dat kansen en bedreigingen bij elk van de verbonden partijen tijdig worden signaleerd en dat daarop adequaat wordt gereageerd. De aansturing en informatievoorziening wordt afgestemd op het sturingsprofiel van de verbonden partij. Hoe groter het bestuurlijk en/of financieel risico, des te intensiever is de sturing op de verbonden partij en de informatievoorziening aan de gemeenteraad. Het risicoprofiel van een verbonden partij wordt bepaald aan de hand van een risicoscan voor verbonden partijen.

De grootste winst van het uitvoeren van een risicoscan zit in het op gang brengen en houden van een samenwerkingsrelatie. Het bevordert het gesprek/ de verbinding met alle betrokkenen bij verbonden partijen waaraan de gemeente deelneemt. Het is dus belangrijk om risico's inzichtelijk en vooral bespreekbaar te maken. Het open zijn over de risico's helpt in de samenwerkingsrelatie en levert inhoudelijk meerwaarde op. Het is een gezamenlijk beeld van de zaken waarop komende tijd gelet wordt. Het doel is om de (eventuele) risico's die de gemeente als deelnemer loopt te beheersen.

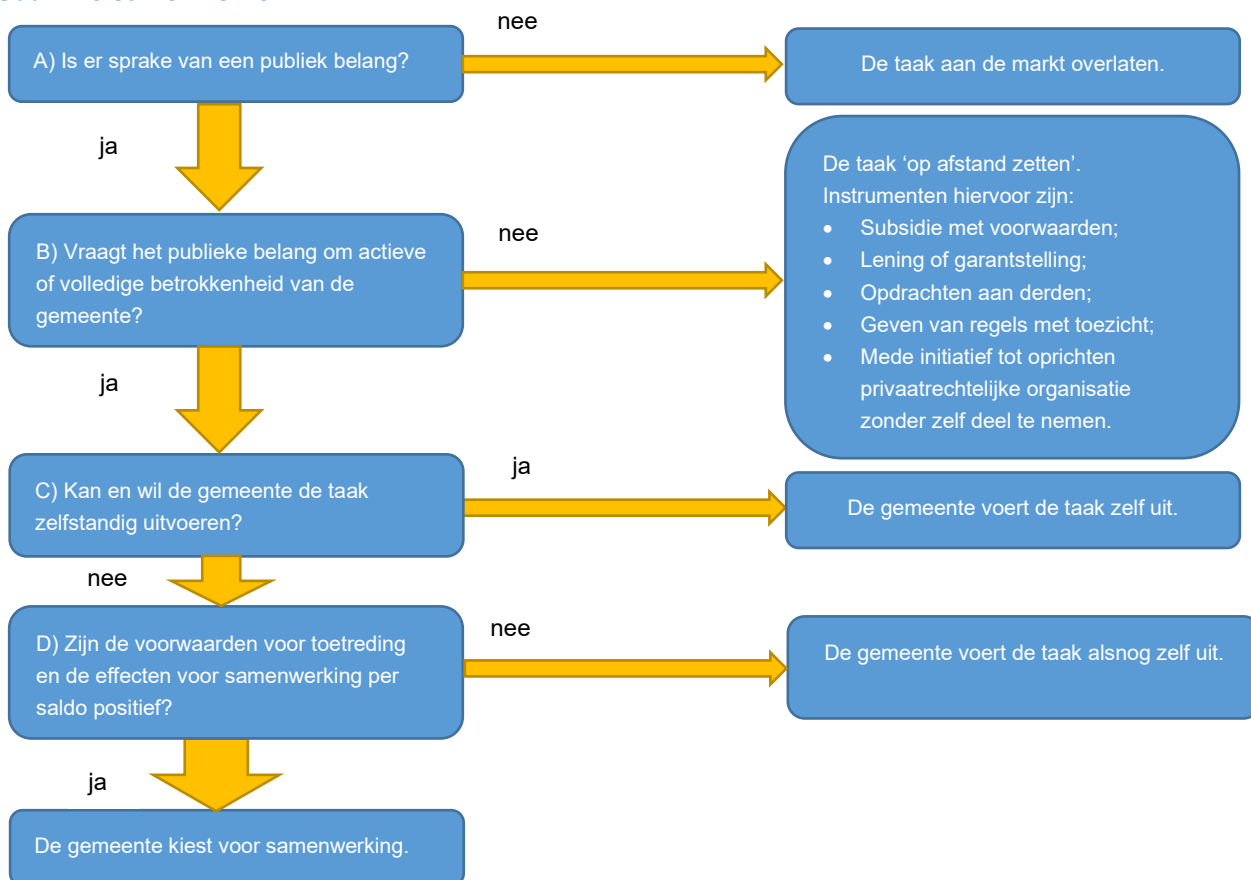
Evaluatie fase

Verbonden partijen worden ingesteld om een bepaald doel te realiseren. Door de actualiteit kunnen belangen veranderen, waardoor zij uiteen kunnen gaan lopen. Regelmatige evaluaties door onze gemeente stellen de raad in de gelegenheid om te beoordelen of de verbonden partij nog wel het doel dient waarvoor zij is ingesteld en/of dat er een aanpassing moet komen. Er zijn gemeenten die elke collegeperiode alle verbonden partijen evalueren, voor Stichtse Vecht lijkt er minder noodzaak voor een dergelijke vierjaarlijkse afweging. Overigens geeft de Wgr aan dat in de tekst van de regeling iets moet zijn opgenomen over evaluatie. Dit is dus een andere evaluatie dan hierboven beschreven.

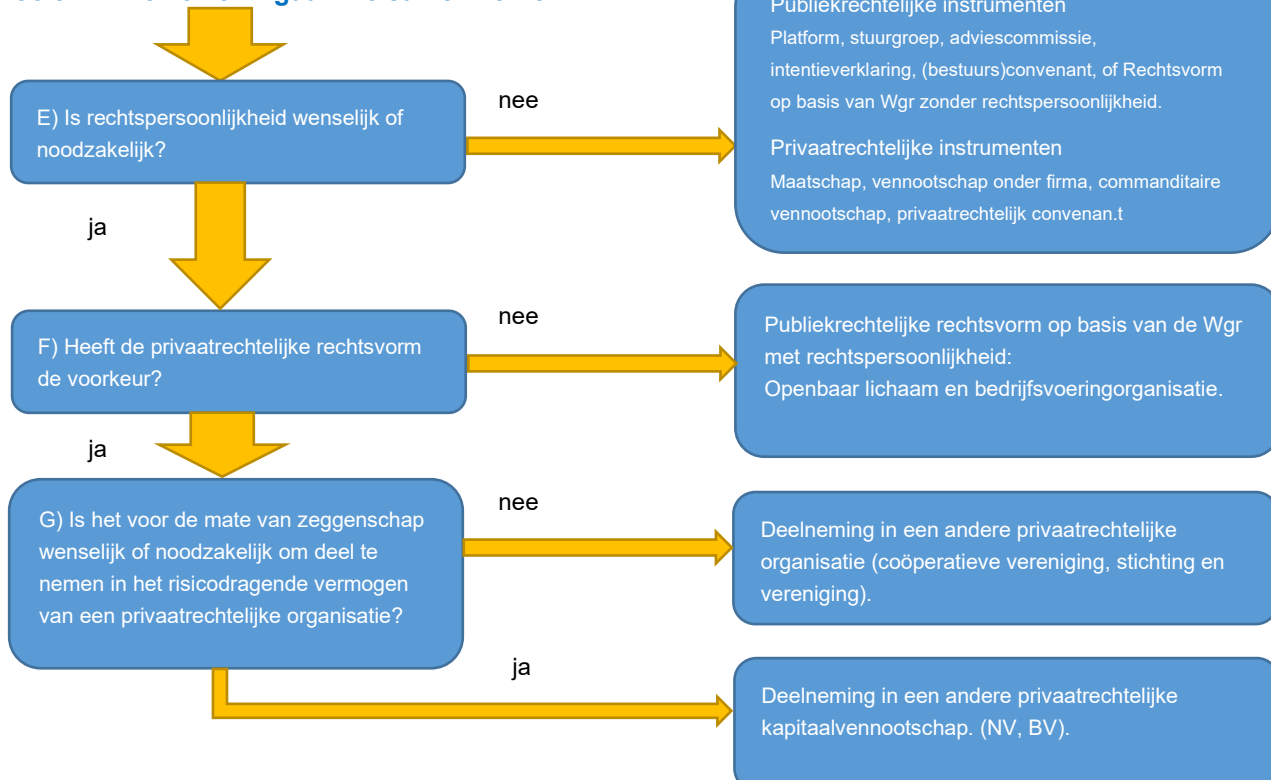
Bijlage 3 Afwegingskader voor deelname in een verbonden partij

Voor de vraag of de gemeente wel of niet gaat deelnemen aan een verbonden partij gebruiken de gemeente onderstaand stappenplan.

Gaan we samenwerken?

Hoe en in welke vorm gaan we samenwerken?

Ad A) Is er sprake van een publiek belang?

Bij de eerste afweging ligt de vraag voor of er sprake is van een publiek belang en of overheids- (publieke) betrokkenheid nodig is. De term publiek belang is niet in de wet gedefinieerd. De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) geeft als definitie: "Er is sprake van een publiek belang indien de overheid zich de behartiging van een maatschappelijk belang aantrekt op grond van de overtuiging dat dit belang anders niet goed tot zijn recht komt". Dit houdt in dat erbij inmenging door de overheid sprake moet zijn van een toegevoegde waarde. Het gaat bij publieke belangen om belangen die het gemeentebestuur wil c.q. met de gemeentelijke bevoegdheden kan behartigen en dat is een politieke keuze. Opgemerkt wordt dat bij wettelijk opgedragen taken het publiek belang al is gewaar-borgd. Indien er geen sprake is van een publiek belang, dan wordt de taak overgelaten aan de markt.

Ad B) Vraagt het publieke belang om actieve betrokkenheid van de gemeente?

Nadat is vastgesteld dat er sprake is van een publiek belang komt de vervolgvraag aan de orde of actieve of zelfs volledige betrokkenheid van de gemeente Stichtse Vecht noodzakelijk is bij de behartiging van het publiek belang. De gemeente bemoeit zich actief met een taak als zij de overtuiging heeft dat het belang anders niet goed tot zijn recht komt. Volledige betrokkenheid kan voortkomen uit:

- een wettelijke verplichting;
- hoge risico's of onzekerheden bij de uitvoering van een taak, zodat op afstand zetten niet mogelijk is of alleen tegen hoge kosten;
- de gemeente de taak als te strategisch vindt om de taak extern te laten uitvoeren.

Indien de gemeente kiest voor actieve of volledige betrokkenheid, dan weegt de gemeente af op welke wijze deze betrokkenheid het beste vorm kan worden gegeven.

Indien de gemeente de publieke taak niet wil of kan uitvoeren, dan laat de gemeente de uitvoering aan anderen over. Dit kan in de private sector, door de taak op afstand te zetten of door de taak aan een andere publiekrechtelijke rechtspersoon over te laten. Hierbij bestaan verschillende opties:

1. Uitvoering door derden met subsidies op basis van de gemeentelijke subsidievoorwaarden, bijvoorbeeld de Stichting Regionale Bibliotheek Angstel, Vecht en Venen.
2. Uitvoering door derden door het verstrekking van een lening en/of garantstelling, zoals bijvoorbeeld bij sportverenigingen in de gemeente.
3. Uitvoering door derden door het verstrekken van een opdracht. Hierdoor gaat de gemeente een contractrelatie aan. Dit kan zijn met een privaats- of met een publiekrechtelijke rechtspersoon, zoals een waterschap of andere gemeente. Voor een uitvoering van de taak door een andere gemeente, zoals bijvoorbeeld leerplicht, betaald de gemeente een vergoeding voor de geleverde diensten.
4. Uitvoering door regelgeving op basis van voorschriften en handhaving van deze regels door middel van toezicht, bijvoorbeeld de kinderopvang.
5. Mede initiatief tot oprichten van een privaatrechtelijke organisatie zonder zelf deel te nemen.

Ad C) Kan en wil de gemeente de taak zelfstandig uitvoeren?

Nadat de gemeente heeft vastgesteld dat een actieve of betrokkenheid noodzakelijk is, komt de vraag aan de orde of de gemeente de taak zelfstandig wil en kan uitvoeren of in samenwerking met één of meerdere partners.

Om de taak zelfstandig uit te voeren zijn er voldoende middelen en is gekwalificeerd personeel nodig. Voor samenwerking gelden de eerder in dit hoofdstuk genoemde uitgangspunten.

Ad D) Zijn de voorwaarden voor toetreding en de effecten voor samenwerking per saldo positief?

Als de afweging is gemaakt om de taak niet zelfstandig uit te voeren dan is de volgende stap om op basis van de uitgangspunten te beoordelen of de voorwaarden voor toetreding en de effecten voor samenwerking per saldo positief zijn. Het is mogelijk dat de uitkomst van deze stap is dat de voorwaarden of effecten zodanig van aard zijn dat de gemeente alsnog besluit om de taak zelf uit te voeren.

Zijn de voorwaarden voor toetreding en de effecten voor samenwerking per saldo positief dan kan de gemeente voor samenwerking opteren.

Nadat de gemeente heeft gekozen voor samenwerking komt de vraag aan de orde hoe de samenwerking het beste vorm kan worden gegeven.

Ad E) Is rechtspersoonlijkheid wenselijk of noodzakelijk?

Rechtspersoonlijkheid betekent dat een onderneming of organisatie zelfstandig schulden en bezittingen heeft, en dus een eigen boekhoudkundig afgescheiden vermogen heeft. Samenwerking is ook mogelijk in verbanden zonder rechtspersoonlijkheid.

Zowel het publiekrecht als het privaatrecht biedt mogelijkheden voor het oprichten van een samenwerkingsverband met en zonder rechtspersoonlijkheid. Rechtspersoonlijkheid kan wenselijk of noodzakelijk zijn voor:

- het zelfstandig kunnen uitoefenen van rechtshandelingen;
- het kunnen aantrekken/ inhuren van eigen personeel;
- de uitoefening van bevoegdheden tot het aangaan van rechtshandelingen;
- het hebben van eigen vermogen en zelfstandig vermogen kunnen beheren en/of zelfstandig kunnen deelnemen aan het geldverkeer;
- het kunnen werven en bedienen van andere klanten/ partijen;
- het ontwikkelen van een eigen identiteit en externe profilering;
- het kunnen hebben van eigendommen op naam.

Voorbeelden:

Rechtspersoonlijkheid	Publiekrechtelijk	Privaatrechtelijk
zonder rechtspersoonlijkheid	Platform, stuurgroep, adviescommissie, intentieverklaring, (bestuurs)convenant, Rechtsvorm op basis van Wgr: gemeenschappelijk orgaan en een centrumgemeente constructie.	Maatschap, vennootschap onder firma, commanditaire vennootschap, privaatrechtelijk convenant.
met rechtspersoonlijkheid	Rechtsvorm op basis van Wgr: Openbaar lichaam en bedrijfsvoeringorganisatie.	N.V., B.V., Coöperatieve vereniging, stichting en verenigingen.

Ad F) Heeft de privaatrechtelijke rechtsvorm de voorkeur?

Bij deze afweging betreft de gemeente de risico's en de voor- en nadelen van de verschillende opties.

a. Publiekrechtelijk

Wanneer er sprake is van publiek belang verdient het de voorkeur dat dit belang binnen het publiekrecht wordt behandeld. Een voordeel van publiekrechtelijke verbonden partijen, zoals bij de diverse verschijningsvormen van de gemeenschappelijke regeling, is dat er meer aandacht is voor democratische controle en verantwoording, wat de transparantie vergroot. Een risico van gebrek aan slagvaardigheid, bijvoorbeeld bij een groot aantal deelnemers, wordt gezien als een nadeel van een publiekrechtelijke verbonden partij. Daarnaast is het financiële risico voor de deelnemende partijen hoog, omdat de deelnemende partijen in de meeste gevallen volledig financieel aansprakelijk zijn.

b. Privaatrechtelijk

De mogelijkheid om met commerciële partijen samen te werken wordt vaak gezien als voordeel van privaatrechtelijke verbonden partijen. Hierdoor wordt namelijk specifieke kennis en ervaring aan de organisatie toegevoegd. Andere voordelen zijn de slagvaardigheid, het lage financiële risico en de beperkte aansprakelijkheid. Nadelen zijn het gebrek aan democratische controle en verantwoording en het gebrek aan bestuurlijke invloed, met name in de rol van aandeelhouder.

Voor vennootschappen (N.V., B.V.) is in het Burgerlijk Wetboek geregeld dat de algemene vergadering van aandeelhouders (AvA) de jaarrekening vaststelt en dat zij het recht heeft om de Raad van Commissarissen (RvC) te benoemen en te ontslaan. Maar zelfs als een gemeente 100% van de aandelen van een vennootschap bezit, dan nog heeft het bestuur van de vennootschap vergaande bevoegdheden, een eigen rol en een eigen verantwoordelijkheid. Een voordeel van een vennootschap als verbonden partij is dat de gemeente doorgaans meedeelt in de winst en dividend ontvangt.

Een andere mogelijkheid is de coöperatieve vereniging, ook wel coöperatie genoemd. Dit is een speciale vorm van de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid. In tegenstelling tot de gewone vereniging mag het doel van de coöperatieve vereniging gericht zijn op geldelijk voordeel voor de leden zelf. Zij kan overeenkomsten aangaan met en voor haar leden en behartigt bepaalde zakelijke belangen van haar leden die kunnen variëren van gezamenlijk inkoop tot en met verkoop van diensten of producten. De winst mag worden uitgekeerd aan de leden.

Ad G) Is het voor de mate van zeggenschap wenselijk of noodzakelijk om deel te nemen in het risicodragende vermogen van een privaatrechtelijke organisatie?

Bij deze stap gaat het om de vraag of het voor de mate van zeggenschap wenselijk of noodzakelijk is deel te nemen in het 'risicodragend kapitaal' van een onderneming. Het gaat hierbij om de vraag of zeggenschap die aan het kapitaal is gekoppeld (dat wil zeggen via een (actief) aandeelhouderschap en de daaraan gekoppelde bevoegdheden) wel of niet wenselijk of noodzakelijk is. Belangrijk is om goed af te wegen of het risico van het nemen van een belang in een privaatrechtelijke organisatie opweegt tegen het publieke belang dat de gemeente wil dienen.

Het college hanteert bij het besluit tot deelname in of oprichting van een verbonden partij, de in deze nota geformuleerde en door de raad vastgestelde uitgangspunten en afwegingskader.

Bijlage 4 Vragen om financieel en bestuurlijk belang te bepalen

Richtlijnen Financieel belang	Laag	Gemiddeld	Hoog
Is het weerstandsvermogen in de verbonden partij toereikend?	Volledig	Deels	Niet
In hoeverre is de gemeente financieel aansprakelijk?	Niet	Gedeeltelijk	Volledig
Is de VP in staat om financieel bij te sturen?	Volledig	Deels	Niet
Is de bedrijfsvoering van de VP op de orde?	Ja	Gedeeltelijk	Nee
Is de kwaliteit van het risicomanagement van de VP op orde?	Ja	Gedeeltelijk	Nee
Omvang jaarlijkse financiële bijdrage Inclusief aantal onvoorziene nacalculaties	Afhankelijk van de verbonden partij, beoordeling door de controller		
Benodigd gemeentelijk weerstandsvermogen op basis van de risico's bij de verbonden partij	Afhankelijk van de verbonden partij		

Richtlijnen Publiek belang	Laag	Gemiddeld	Hoog
In hoeverre komt het Stichtse Vecht belang overeen met het belang van de VP?	Volledig	Gedeeltelijk	Minimaal
Is er invloed op de samenstelling van het bestuur?	Ja		Nee
Is Stichtse Vecht vertegenwoordigd in het bestuur?	Dagelijks bestuur	Algemeen bestuur / overig	Nee
Zijn er duidelijke afspraken over doelen en te leveren prestaties en worden deze afspraken nagekomen?	Ja	Gedeeltelijk	Nee
In welke mate is er vertrouwen in het bestuur en/of directie van de verbonden partij?	Volledig	Gemiddeld	Minimaal

Zijn er duidelijke afspraken over informatievoorziening?	Ja	Gedeeltelijk	Nee
In hoeverre zijn de te leveren prestaties van invloed op de realisatie van gemeentelijke beleidsdoelstellingen?	Minimaal	Gemiddeld	Volledig

Bijlage 5 Lijst verbonden partijen (per 1-1-2026) *

Naam	Rechts-vorm	Vertegenwoordiging	Sturing	Zienswijze
Gemeenschappelijke regelingen				
Veiligheidsregio (VRU)	Publiek	Burgemeester	Uitgebreid	Zienswijze kadernota en jaarstukken ter kennisname en begroting ter besluitvorming raad
Plassenschap Loosdrecht e.o.	Publiek	College en Raad	Regulier	Alleen zienswijze op de ontwerpbegroting ter besluitvorming raad
Recreatieschap Stichtse Groenlanden	Publiek	College en Raad	Regulier	Alleen zienswijze op de ontwerpbegroting ter besluitvorming raad
GGD Regio Utrecht	Publiek	College	Uitgebreid	Zienswijze kadernota en jaarstukken ter kennisname en begroting ter besluitvorming raad
Omgevingsdienst Utrecht (OdU) **	Publiek	College	Intensief	Zienswijze bij alle P&C documenten en alle ter besluitvorming raad
Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen (RHC)	Publiek	College	Regulier	Alleen zienswijze op de ontwerpbegroting ter besluitvorming raad
Afval Verwijdering Utrecht (AVU)	Publiek	College	Uitgebreid	Zienswijze kadernota en jaarstukken ter kennisname en begroting ter besluitvorming raad
Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU).	Publiek	College	Regulier	Alleen zienswijze op de ontwerpbegroting ter besluitvorming raad
Vennootschappen/ deelnemingen				
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Privaat	College	Regulier	Zienswijze aan college
NV Vitens	Privaat	College	Regulier	Zienswijze aan college
Stichtingen				
Stichting Milieu Educatief Centrum Maarssen (MEC)	Privaat	College	Regulier	Zienswijze aan college
Stichting Urgentieverlening West Utrecht	Privaat	College	Regulier	Zienswijze aan college
Kansis, Kansis Groen	Privaat	College	Regulier	Zienswijze aan college
Overig				
Utrecht10	Publiek	College	Regulier	Zienswijze aan college

*Wellicht dat er in het najaar 2025 nog wijzigingen plaats vinden

**Per 1-1-2026 gaan de ODRU en ODU samen in de Omgevingsdienst Utrecht (ODU)

Bijlage 6 Overzicht wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen

Hieronder een overzicht van de wijzigingen, aandachtspunten en type wijziging voor raden, deelnemers en/of besturen van GR-en.

Bij de op twee-na-laatste kolom geldt:

- i = openbaar lichaam
- ii = gemeenschappelijk orgaan
- iii = bedrijfsvoeringsorganisatie
- iv = centrumgemeente

Bij de laatste kolom geldt:

- A = verplichte wijziging
- B = facultatieve wijziging college (en raden)
- C = verplicht dat alle raden hierover een besluit nemen.

Art.	Wijziging	Aandachtspunten	Gevolgen/te nemen actie	Inwerking treding	Aanpassing GR uiterlijk	Wijziging is van toepassing op	Toepassings-bereik aard	Type
1	Verplichte zienswijzeprocedure bij treffen collegeregelings. Het ontwerpbesluit tot het treffen, wijzigen van en toe- en uittreden uit een GR moet aan de raad worden gestuurd. De raad KAN binnen 8 weken een zienswijze naar voren brengen.	Artikel 1, tweede lid blijft bestaan. Dit betekent dat na de zienswijze procedure weer naar de raad moet voor toestemming.	Langere doorlooptijd besluitvorming voor aangaan, wijzigen enz. van een GR.	1 juli 2022	Nvt	i t/m iv	De wijziging is niet van toepassing op raads-regelingen of gemengde regelingen waaraan de raad deelneemt	A
9	Nieuwe tekst: <i>de regeling houdt bepalingen in omtrent wijziging, opheffing, toetreding, <u>de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen van uittreding</u> waaronder bepalingen omtrent de gevolgen voor het <u>vermogen</u> van de rechtspersoon... en de deelnemende gemeente met inachtneming van artikel 1.</i>	Het AB mag niet meer eenzijdig de hoogte van de afkoopsom bepalen. Dit moet op voorhand al meer duidelijkheid verschaffen wat de consequenties zijn bij uittreding. Denk hierbij aan afspraken over huisvesting, personeel,	De GR hierop aanpassen.	1 juli 2022	1 juli 2024	i t/m iv	Alle (er zijn geen regelingen vanwege de organen die ze hebben getroffen uitgesloten)	A

		contracten en investeringen.						
10, lid 5 en 6	Facultatieve zienswijzeprocedure omtrent besluiten. In de GR moet worden opgenomen of en zo ja, bij welke besluiten een voorafgaande zienswijze van de raden wordt gevraagd. Een gemotiveerde schriftelijke reactie van het DB op de zienswijze is noodzakelijk richting AB én raden.	De gemotiveerde schriftelijke reactie moet gebeuren <u>VOORDAT</u> besluitvorming plaatsvindt. Nu gebeurt nog vaak dat de zienswijzen worden meegenomen <u>MET</u> de besluitvorming	1. Langere doorlooptijd voor besluiten die zijn aangewezen. 2. Deelnemers moeten bepalen welke besluiten hiervoor in aanmerking komen. 3. De GR hierop aanpassen.	1 juli 2022	1 juli 2024	i t/m iii	Alle (er zijn geen regelingen vanwege de organen die ze hebben getroffen uitgesloten)	B
10, lid 7.	Participatie van ingezetenen en belanghebbenden.	Ingezetenen en belanghebbenden kunnen participeren over de totstandkoming en uitvoering van beleid. De mogelijkheid tot participatie is geen verplichting, in de regeling kan ook afgesproken worden dat er geen mogelijkheid geopend wordt voor participatie. De raden moeten dit dan wel besluiten. Echter: amendement Bromet (aangenomen): Er in elke gemeenschappelijke regeling een minimale variant van participatie worden opgenomen (!!)	De GR hierop aanpassen.	1 juli 2022	1 juli 2024	i t/m iii	Alle (er zijn geen regelingen vanwege de organen die ze hebben getroffen uitgesloten)	C
11a	Opnemen evaluatie GR	De tekst is summier: <i>een regeling houdt bepalingen in omtrent de evaluatie van de regeling.</i>	De GR hierop aanpassen.	1 juli 2022	1 juli 2024	i t/m iv	Alle (er zijn geen regelingen vanwege de organen die	A

		Is een keuze van de deelnemers: bepalen zelf waar de evaluatie op gericht is. Kunnen er ook voor kiezen om niet te evalueren.					ze hebben getroffen uitgesloten)	
17.	Er komt een ACTIEVE informatieplicht van bestuur aan raden. Richt zich niet alleen op informatie over te nemen besluiten, maar betreft alles wat raden moeten weten om hun taak goed te kunnen vervullen (vergelijk art. 169 GW). N.B. de PASSIEVE informatieplicht regelen (het huidige lid 1) was al verplicht voor 1 juli 2022.	De GR bepaalt op welke wijze de <u>informatie</u> wordt aangeleverd. LET OP: het wetsvoorstel kent geen <u>verantwoordingsplicht</u> van bestuur GR aan de raden. Formele besluitvormings- en verantwoordingsrelatie wordt niet gewijzigd.	De GR hierop aanpassen (art. 17, lid 2/3, nieuw)	1 juli 2022	1 juli 2024	i t/m iii	Alle (er zijn geen regelingen vanwege de organen die ze hebben getroffen uitgesloten)	A
24a .	Instellen gemeentelijke adviescommissie.	Als dit gewenst is, moeten <u>alle raden</u> (dus niet de deelnemers) van de deelnemende gemeenten hiermee instemmen. Taken: het algemeen bestuur van advies voorzien, de besluitvorming van de raden van de deelnemende gemeenten met betrekking tot de regeling kan voorbereiden of de raden van advies voorzien.	Raden moeten besluiten of zij een dergelijke adviescommissie willen instellen. Deze afweging per GR. Met beschrijving van taken en bevoegdheden. De raden stellen voor, het AB stelt in. Eventueel: GR hierop aanpassen. NB: voor elke GR apart instellen indien gewenst.	1 juli 2022	Nvt	i	Alle (er zijn geen regelingen vanwege de organen die ze hebben getroffen uitgesloten)	C
34. 34b . 35.	Aansluiten bij gemeentelijke begrotingscyclus. Aanpassing termijnen voor indiening van kadernota, ontwerpbegroting en begroting:	Het DB moet schriftelijk aangeven wat met de zienswijzen is gebeurd voordat besluitvorming in AB plaatsvindt.	GR hierop aanpassen. Langere doorlooptijd o.a. ontwerpbegroting i.v.m. actief	1 juli 2022	1 juli 2024 (indien nodig)	i t/m iii	Alle (er zijn geen regelingen vanwege de organen die ze hebben	A

	- Kadernota: voor 30 april (i.p.v. 15 april) - Ontwerpbegroting: uiterlijk 12 weken voor besluitvorming voor zienswijze aan gemeenteraden aanbieden (i.p.v. 8 weken) - Begroting moet uiterlijk 15 september naar GS (i.p.v. 1 augustus)	Dit kan betekenen dat besluitvorming begroting ook bijvoorbeeld in augustus kan (of moet) plaatsvinden?	terugkoppelen wat met de zienswijzen is gedaan voordat besluitvorming plaatsvindt. Planning cyclusdocumenten gemeente aanpassen?				getroffen uitgesloten)	
	WIJZIGING GEMEENTEWET							
155 g/h	Nieuw artikel. Instelling gemeenschappelijke onderzoekscommissie (enquêterecht)	Het functioneren van de GR als geheel kan worden onderzocht. Vergelijkbaar met artikel 155a Gemeentewet. Alle raden moeten instemmen met en deelnemen aan de enquête. Unanimiteit van de raden is vereist. Alleen collegeregelingen.		1 juli 2022	Nvt	i t/m iii	Niet van toepassing bij deelname aan raadsregelingen of gemengde regelingen waaraan raden deelnemen	C

Resumé:

Verplichte wijziging	Artikelen	1, 9, 11a, 17 en 34/34b/35
Facultatieve wijziging door colleges en/of raden	Artikelen	10, lid 5 en 6
Verplicht dat alle raden hierover een besluit nemen	Artikelen	10, lid 7 en 24a en 155g/h Gemeentewet

Bron: Gemeente Medemblik (overzicht wijzigingen nieuwe wet Wgr)

Bewerkt: gemeente Stichtse Vecht